KURJER WARSZAWSKI.

Sobota. Dnia 19 (31) Grudnia.— Rok 1853. № 344. Jutro, NOWY ROK. Śgo Fulgenta B.

Zwyczajem od lat najdawniejszych, przez *Kurjera* wprowadzonym, przystępujemy dziś do zamknięcia roku 1853, krótkiem sprawozdaniem ze wszystkich ważniejszych szczegółów i wypadków, które przesuwając się przez kolumny niniejszego pisma, stały się jego treścią i podstawą.

O ile zwyczaj ten okazał się ważnym, i użytecznym, najlepszym dowodem jest naśladownictwo takowego, przez wszystkie pisma tutejsze, poczynając już od r. z. Nic tak bowiem nie rzuca światła na całość, jak ogólny rzut oka na owe fakta, których naocznemi byliśmy świadkami, a które pozostawione w swem rozproszeniu, wkrótce by się okryły zapomnienia pomroką. Powołanie ich zatem na nowo do życia, pozostawi ślady ich przejścia, i utrzyma w całej sile zadanie niniejszego pisma, którem jest kronika miejscowa.

Lecz jak w samym *Kurjerze*, tak i w obecnem sprawozdaniu, nie ograniczymy się na samej *Warszawie;* a o ile treść owych faktów łączyć się będzie ścisłym węzłem z innemi, i dalej nawet jak po za-obrębem kraju dokonanemi, o tyle też starać się będziem dotknąć takowych, jak je staraliśmy się gromadzić od lat tylu w kolumnach *Kurjera*, pomijając wszakże drobnostki.

W *Imie* BOŻE, kończąc z dniem dzisiejszym rok stary, zapuśćmy się raz jeszcze w upłynioną przeszłość, i zbierzmy te szczątki, godne wspomnienia ogółu, aby w jednym i całkowitym obrazie, uwiecznić pamięć konającego roku 1853go.

Jak corocznie tak i w roku obecnym, NAJJAŚNIEJSZY PAN raczył po dwa-kroć zaszczycać obecnością SWOJĄ *Warszawę*, w towarzystwie ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI: WIELKICH XIĄŻĄT CESARZEWICZA NASTĘPCY TRONU i MIKOŁAJA MIKOŁAJEWICZA, SWYCH Najdostojniejszych Synów.

Z obcych MONARCHÓW, zaszczycili w tym roku obecnością swoją *Warszawę*: N. KRÓL *Pruski* FRYDERYK-WILHELM IV, i N. CESARZ *Austrjacki* FRANCISZEK-JÓZEF I; zaś z XIĄŻĄT Krwi: J. C. W. Arcy-Xiążę KAROL-LUDWIK, brat J. C. K. APOSTOLSKIEJ Mości. Były to prawdziwe dla miasta naszego chwile świetności. Po raz to pierwszy bowiem *Warszawa* w swych murach posiadała Trzech MONARCHÓW, a pobyt ten na zawsze dla miasta tutejszego pamiętnym zostanie.

Z Rodziny CESARSKIEJ, gościli jeszcze w *Warszawie*: JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA MARJA MIKOŁAJEWNA, Wdowa po w BOGU spoczywającym J. C. W. Xciu MAXYMILJANIE *Leuchtenbergskim*, wraz z Synami JJ. CC. WW. Xiążętami SERGJUSZEM i JERZYM MAXYMILJANOWICZAMI ROMANOWSKIEMI, w przejeździe swoim za granicę. W kilka dni potem, odwiedziła miasto nasze, N. ANNA PAWŁÓWNA Królowa *Niderlandzka*, Wdowa po Królu *Wilhelmie I*, Siostra NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA i KRÓLA, zajmując mieszkanie w Pałacu *Łazienek Królewskich*. W orszaku J. K. Mości, znajdowali się: Wielki Mistrz Baron *van Tuyll van Seroos-Kerken*, Szambelan Baron *van Aylva van Palland van Neerijen;* Dama Dworu Hr: *Limbourg-Stirum*, i Dr. *Everard*. N. KRÓLOWA *Niderlandzka*, opuściwszy *Warszawę*, udała się do *Petersburga;* w powrocie zaś z tej stolicy za granicę, przejeżdżała powtórnie przez *Warszawę*, i po jednodniowym pobycie, opuściła to miasto.

Przy tak świetnych zjazdach mieliśmy sposobność posiadania w murach naszych wiele znakomitych osób, które w różnych czasach gościły w *Warszawie*, a mianowicie: Hr: *de Briey* Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny N. Króla *Belgów* przy Dworze J. C. MOŚCI. Vice-Hrabia *de Jonghe d'Ardoye*, b. Konsul Jlny *Belgijski* w *Petersburgu*, a obecnie Sprawujący interesa Dworu swego w *Turynie*. Jenerał Hr: *Mensdorff-Pouilly*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny J. C. K. APOSTOLSKIEJ Mości, przy Dworze NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA. Radzca Tajny Baron Piotr *v. Meyendorff*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny NAJJAŚNIEJSZEGO PANA w *Wiedniu*. Rz: Rad: Stanu *Chreptowicz*, Poseł Nadzwycz: i Minister Pełnomocny CESARSKO-*Rossyjski*, przy dworze *Belgijskim*. Hr: *Nesselrode* Kanclerz Państwa. Baron *Budberg*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny CESARSKI, przy Dworze *Berlińskim*. Hr: Franciszek *Gyulai* Feldzeugmaister Wojsk *Austrjackich*. Hr: Karol *Grünne*, Feldmarszałek Porucznik *Austrjacki*. Xiążę Edmund *Szwarcenberg*, Feld: W. Aust:. Hr: Franciszek *Schlik*, Feld: W. Aust:. Xżę Felix *Jabłonowski*, Feldm: Por: W. Austr:. Z Jenerałów Adjutantów: N. KRÓLA *Pruskiego*, *Lindheim;* a N. CESARZA *Austrjackiego* Baron *Kellner*. Radzca Tajny Ignacy *Turkułł*, Minister Sekretarz Stanu Królestwa *Polskiego*. Margrabia *Ely*, Par *Anglji*.

W ciągu r. b., Dwór CESARSKI dotknięty został żałobą. Dnia 8 Lipca r. b., rozstał się z tym światem w rezydencji swojej letniej *Belweder* pod *Wejmarem*, J. K. W. KAROL-FRYDERYK, Panujący Wielki Xiążę *Sasko-Wejmarski*, Szwagier NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA, urodzony d. 2 Lutego 1783 roku.

Nawzajem, w ciągu miesiąca Października, ogłoszony przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA MANIFEST, obwieścił wszystkim o powiększeniu się Domu CESARSKIEGO, przez przyjście na świat Wnuczki, a Córki ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĘCIA CESARZEWICZA NASTĘPCY TRONU, i Najdostojniejszej Małżonki JEGO. Nowo-narodzona otrzymała imie MARJA, i tytuł JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ.

Równie na początku r. b., NAJJAŚNIEJSZY PAN, Ukazem, nadać raczył Wnukom Swoim JJ. CC. WW. Xiążętom: MIKOŁAJOWI, EUGENJUSZOWI, SERGJUSZOWI i JERZEMU MAXYMILJANOWICZOM; oraz Xiężniczkom, MARJI i EUGENJI MAXYMILJANÓWNOM, Dzieciom JEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ XIĘŻNEJ MARJI MIKOŁAJEWNEJ, i zmarłego J. C. W. Xięcia MAXYMILJANA *Leuchtenbergskiego*, nazwisko ROMANOWSKICH.

Na początku drugiej połowy r. b. to jest dnia 5 Lipca, ogłoszony został Manifest CESARSKI co do okupacji Xięztw *Naddunajskich*, będących w posiadaniu *Turcji*. Podobnym faktem był powtórny Manifest CESARSKI, ogłoszony 11 Listopada, który nastąpił na skutek wypowiedzenia wojny *Rossji*, przez *Portę Ottomańską*. Od chwili zatem rozpoczęcia tej wojny, i pierwszych kroków nieprzyjacielskich ze strony *Turcji*, przez zaatakowanie na *Dunaju* flotylli *Rossyjskiej* z fortyfikacji miasta *Isakczi*, to jest od d. 11 Paździe: (v. s.), udzielaliśmy już w piśmie niniejszem wszelkie ważniejsze dotyczące tej wojny szczegóły, i o świetnych zwycięztwach Wojsk naszych nad Turkami, tak na lądzie jako i na morzu.

I w roku 1853, gdy jedne ze Świątyń PAŃSKICH się wznosiły, inne znowu odnawiały się lub przyozdobiały. W ciągu tego czasu, w *Szymanowicach* w Dekanacie *Konińskim* Dyecezji *Kujawsko-Kaliskiej*, zarządzono budowę nowego Kościoła *Rzymsko-Katolickiego;* w *Wąwolnicy* w Dyece: *Lubelskiej*, budowę tymczasowej Kapliey; w m. *Tyszowcach* w *Lubelskim*, nową Świątynię PAŃSKĄ; w *Mokotowie* pod *Warszawą* d. 8 Września, położony został przez JO. Xięcia NAMIESTNIKA Królestwa, kamień węgielny pod budowę nowego Przybytku BOŻEGO, a dnia 11 Września takiż kamień pod budowę Klasztoru dla XX. *Augustjanów* w *Rawie*.

W samej zaś *Warszawie*, Kościoły: XX. *Dominikanów*, *Karmelitów* na *Lesznie*, na *Krakowskiem-Przedmieściu*, *Augustjanów*, i po-*Pauliński* Śgo DUCHA, w różnych epokach roku, już to odnowione na zewnątrz, już przyozdobione wewnątrz zostały. Nadto Kościół PANNY MARJI na *Nowem-Mieście*, jeden z dawniejszych w *Warszawie*, na którym ręka czasu znaczne ślady zniszczenia wyryła, przeznaczony będąc w r. b. do odnowienia, pod okiem Radzcy Budowniczego A. *Kropiwnickiego*,

restaurowany, już z rokiem następnym, na nowo ku chwale NAJWYŻSZEGO swe podwoje otworzy.

Jednocześnie w miastach i wsiach różnych Królestwa, zarządze bywały także odnowienia Przybytków PAŃSKICH, a mianowicie: Kościoła parafjalnego w m. *Wieluniu;* w m. *Łaszczowie* Gub: *Lubelskiej* wraz z postawieniem nowej dzwonnicy; w *Lubartowie* również z dzwonnicą; we wsi *Odrzywole* w Dekanacie *Skrzyńskim;* w parafji *Potok*, w Dekanacie *Szydłowieckim;* we wsi *Sarnakach* Dek: *Janowskim;* w *Grodcu* w Dek: *Zakroczymskim*, Dyceezji *Płockiej;* we wsi *Bejsce* w Dekanacie *Opatowskim*, Dyecezji *Kielecko-Krakowskiej;* w m. *Działoszynie* Deka: *Krzepickim*, Dyecezji *Kaliskiej;* w m. *Bolesławcu* w Deka: *Wieruszowskim* w Dyecezji *Kaliskiej;* w m. *Sandomierzu*, Dekanacie i Dyecezji *Sandomierskiej;* w *Święceńcu* w Dekanacie *Wyszogrodzkim*, Dyecezji *Płockiej;* we wsi *Wieńcu*, w Deka: *Brzeskim*, Dyecezji *Kujawsko-Kaliskiej;* w m. *Pilwiszkach*, w Deka: *Sapieżyszkowskim*, w Dyecezji *Augustowskiej;* w m. *Czersku;* w *Kumowie* w *Krasnostawskiem;* w parafji *Jankowice* w Deka: *Sandomierskim*, i t. d.

Osierocona przez śmierć Pasterza swojego Dyecezja *Lubelska*, otrzymała w osobie JW. JX. Wincentego *Pieńkowskiego*, następcę, który na dostojeństwo Biskupie, konsekrowany został w *Petersburgu* d. 30 Lipca.

W miesiącu zaś Październiku, jeden z szanownych Prałatów Dyecezji *Płockiej*, JW. JX. *Pniewski*, Dziekan i Proboszcz Kollegjaty i Parafji *Pułtuskiej*, obchodził *50-letni Jubileusz* Kapłaństwa.

Zwyczajem dorocznym, stosownie do woli testatorów, uczyniono rozdział zapisanych przez nich legatów. I tak: z zapisu ś. p. Wawrzyńca-Józefa *Zacharkiewicza* Członka Warszaw: Dep: Rządzącego Senatu, otrzymali nagrody trzej lokaje, za długoletnią i wierną u jednego Państwa służbę, a mianowicie: rs. 150 Kazimierz *Plewiński*, służący u JW. Wacława *Łuszczewskiego;* rs. 75, Walenty *Penszyk*, służący u JW. Gabryeli *Zabiełłowej;* i rs. 45; Maciej *Kosiński*, służący u JW. JX. Prałata *Dekerta*. Z procentów od zapisu Gminy *Izraelskiej*, na uczczenie pamiątki obchodu Jubileuszowego 50cio-letniej służby Oficerskiej, JO. FELDMARSZAŁKA Xięcia WARSZAWSKIEGO, uposażono w r. b. dwie Panny, jednę wyznania Chrześcijańskiego, a drugą Izraelskiego.

Liczbę istniejących już licznych dobroczynnych Instytucji, pomnażają: poświęcony w przed-dzień 1853 roku, w m. *Przasnyszu* w Gub: *Płockiej*, Szpital pod wezwaniem Śgo STANISŁAWA *Kostki*, którego miejscem urodzenia jest wieś *Rostkowo*, o kilka wiorst od *Przasnysza* leżąca; Dom schronienia dla kalek i starców, który zarządzono wznieść w m. *Uniejowie* w Gub: *Warsz:;* nowy Szpital dla chorych w m. *Hrubieszowie*, pod który położono uroczyście kamień węgielny d. 25 Maja; nowy dom Instytutowy Towarzystwa *Lubelskiego* Dobroczynności w *Lublinie*.

Z potwierdzonych w tym roku przez Władzę Rządową, a rozporządzonych przez dobroczynne osoby zapisów, na różne dobroczynne cele, wymieniamy znaczniejsze, które poczynili: Maurycy i Aniela z Hr. Jezierskich, małżonkowie *Scipio*, w kwocie rs. 510, dla *Instytutu Oftalmicznego* Xżąt *Lubomirskch* w *Warszawie*. Rozalja *Gerlach* rs. 2,250 na rzecz XX. *Kapucynów* w *Warszawie*. Marjanna *Jakimowicz*, rs. 450, z tych: 150 dla Instytutu Śgo KAZIMIERZA; 150 dla Instytutu Głuchoniemych w *Warszawie;* i 150 dla Instytutu moralnie zaniedbanych dzieci. Ignacy *Czernik*, rs. 300, dla Kościoła parafjalnego we wsi *Borzykowa*. Gmina Starozakonnych rs. 3,750, jako fundusz wieczysty na uposażenie coroczne procentem z tejże, jednej Panny, stanu niezamożnego. Salomea z Chruściechowskich *Kosińska* rs. 150, na rzecz Kościoła parafjalnego w *Miedzny*. Xiądz Maciej *Krawczyński*, rs. 900, na rzecz Kościoła parafjalnego w *Giżach*. Salomea *Myszkowska*, rs. 2,700, z których po rs. 750, dla Szpitala Śgo ROCHA w *Warszawie;* dla ociemniałych przy Instytucie Głuchoniemych, i na drzewo dla biednych parafjan; a rs. 450 na wsparcie włościan. Augusta-Xawera z Xiążąt Druckich-Lubeckich *Siemińska* rs. 600 na rzecz Szpitala Śgo ALEXANDRA w *Radomsku*. Amelja z Pilsuckich *Ciołkowska*, rs. 15,000, na fundusz wieczysty edukacyjny dla pięciu stypendystów. Jan-Jerzy-Fryderyk *Wernery*, rs. 450, na rzecz Gminy *Ewangelicko-Augsburgskiej*. Jan *Czerwiński* rs. 120, na rzecz Szpitala Śgo JÓZEFA w *Lublinie*. Jan *Niemira*, dla Kościoła parafjalnego w *Zbuczynie* rs. 300; dla XX. *Bernardynów* w *Łukowie* rs. 600; dla XX. *Kapucynów* w *Warszawie* rs. 300; dla XX. *Kapucynów* w *Lubartowie* rs. 300, i dla XX. *Reformatów* w *Węgrowie* rs. 300. Ś. p. X. Biskup Józef-Joach: *Goldtmann* rs. 750, na rzecz Szpitala Ś. ANTONIEGO w *Włocławku*. Xdz Stani: *Glidziński*, rs. 1,650 dla Kościoła parafji w *Brzeźniu*. Tekla *Kronenberg*, rs. 283, dla różnych Zakładów dobroczynnych i Szpitali w *Warszawie*. Anna z Łempickich *Grądzielska*, rs. 675, z których rs. 450, dla Kościoła XX. *Reformatów* w *Pułtusku*, a rs. 225, dla Kościoła w *Smogorzewie*. Paweł *Lipke* rs. 600, dla Szpitala PP. *Miłosierdzia* w *Pułtusku*. Maciej *Krempski*, rs. 300, dla Kościoła parafjalnego w *Węgrze*, i rs. 150 dla XX. *Bernardynów* w *Przasnyszu*. Jan *Cetnerowicz* rs. 300, dla Kościoła parafjalnego w *Wolanowie*, i rs. 900 dla Szpitala Śgo KAZIMIERZĄ w *Radomiu*. Onufry *Cichocki*, rs. 150, dla Kościoła parafjalnego w *Kleczkowie*. Alexandra z Dąbrowskich *Sejdel*, rs. 1,500, dla sierot pod opieką W. T. Dobr., i rs. 1,500 dla starców Gminy *Ewang:-Augsb:*.

Znakomite te ofiary, pomnożone zostały różnemi wpływami, jakie nietylko w *Warszawie*, ale w całym kraju zgromadzane bywały przy łączeniu zabaw z dobroczynnym celem. Zabawy te miały miejsce: Dnia 4 Stycznia koncert Siostr Wilhelminy i Marji *Neruda*, dany w Sali *Resursy Nowej* przy ulicy *Długiej*, na dochód Towarzystwa wsparcia Artystów muzyki, tudzież ich wdów i sierot; d. 18 Stycznia, koncert A. *Kątskiego* Fortepjanisty, w połączeniu z Amatorami, na korzyść zakładu Sierot pod opieką W. T. Dobr:, dany w gmachu tegoż Towarzystwa; dnia 29 Stycznia i 5 Lutego, bale w *Piotrkowie;* a d. 18, 25 Stycznia i 1 Lutego, w *Radomsku*, na dochód Szpitali w Powiecie *Piotrkowskim;* 3 Lutego, bal w *Łomży*, na dochód Szpitala Śgo DUCHA; d. 29 Stycz: i 5 Lutego, dwa bale w *Biały Podlaskiej*, na wsparcie biednych Ptu *Bialskiego;* w *Sieradzu* dnia 23 Stycznia i 6 Lutego, na dochód miejscowego Szpitala; d. 5 Lutego bal w *Resursie Kupieckiej* w *Warszawie*, na dochód W. T. Dobr:; d. 15, 22, 29 Stycz: i 5 Lutego, cztery bale w *Mławie*, na korzyść Szpitali; trzy bale w *Kalwarji*, na korzyść biednych. Do rzędu tego rodzaju rozrywek, słusznie wypada policzyć zabawę daną tu d. 12 Marca, w domu Marszałkostwa Sewerynostwa *Uruskich* składającą się z żywych obrazów, przez młodzież towarzystwa płci obiej przedstawionych, oraz części muzycznej; gdyż zabawa ta za sprzedaż programatów, przyniosła rs. 553 kop. 30, które przeznaczone zostały na korzyść Instytutu moralnie zaniedbanych dzieci. Następnie d. 13 Marca, dane było wielkie widowisko w obu Teatrach, z otwarciem sal Maskaradowych, a to na korzyść starców i kalek pod opieką Warsz: Tow: Dobroczynnego będących; a w *Wielki Wtorek* widowisko w *Teatrze Wielkim*, na dochód wszystkich *Warszawskich* Szpitali. Dnia 17 Marca, jako w rocznicę poświęcenia Szpitala Śgo JÓZEFA w *Sieradzu*, i d. 29 Kwietnia, dano tamże koncert wokalny i instrumentalny, w celu dobroczynnym. W m. *Radomsku* d. 23 Kwietnia zabawa muzyczna, na dochód Szpitala Ptu *Piotrkowskiego*. Niemniej piękną zabawę na korzyść Sal Ochron W. T. Dobr: mieliśmy w d. 19, 20 i 21 Maja, w *Willanowie*, przez urządzenie *wystawy kwiatów* za opłatą. Zabawa ta znaczny zasiłek dla sierot przyniosła, bo rs. 564 kop. 60. Wreszcie bal kawalerski w *Łęczycy* d. 1 Maja, na dochód Szpitala powiatowego. Niemniej także pamiętną i równie w celu dobroczynnym wydaną w ogrodzie *Saskim* d. 16 Czerwca, była zabawa kwiatowa i loteryjno-fantowa, na dochód sierot pod opieką W. T. Dobr: będących; zaś d. 17 t. m., takaż loterja w ogrodzie *Krasińskich*, na dochód ubogich i sierot Gminy *Ewangelicko-Augsburgskiej*. Dnia 29 Czerwca loterja fantowa w *Lublinie*, na korzyść biednych pod opieką miejscowego Tow: Dobr: zostających. 8go Września, bal i loterja fantowa w *Częstochowie*, na dochód Szpitala Śgo BENEDYKTA. 25 Października, koncert i loterja fantowa w *Koninie*, na dochód Szpitala Śgo DUCHA. 5go Listopada, bal w *Sieradzu* i loterja fantowa, na korzyść Szpitala Śgo JÓZEFA. W *Kaliszu* w d. 20, 21 i 22 Listopada, teatr Amatorski, na korzyść zakładów Dobroczynnych w tem mieście.

W ciągu r. b., Warsz: Tow: Dobr:, straciło swego Vice-Prezesa ś. p. Hr: Franciszka *Potockiego;* na to miejsce opróżnione, jednomyślnością głosów, wybrany został JW. Xaw: *Pusłowski.*

Rozwijające się coraz bardziej Kassy Oszczędności, i w tym także roku pomnożone zostały. Dnia 13go Lutego, nastąpiło uroczyste otwarcie 11ej z kolei Kassy tej Instytucji w mieście Powiatowem *Biały;* a d. 21 Czerwca, otwarto 12tą w m. *Rawie.*

Co do Postanowień Rządowych, z tych jednem z ważniejszych dla mieszkańców kraju, a zwłaszcza ziemian, był Ukaz Cesarski, ogłoszony w pismie niniejszem d. 19 Maja, a dotyczący przedłużenia pożyczek na dobra ziemskie w nowych Listach Zastawnych Towa: Kredy: Ziemskiego na lat 28, czyli do końca pierwszego półrocza 1881 roku.

W ciągu r. b., Dwór Cesarski, z okoliczności skonu Panujących i Xiążąt Krwi zagranicznych, przywdziewał kilkakrotnie żałobę. I tak: Z Panujących, zeszła z tego świata w Listopadzie, *Marja II da Glorja* Królowa *Portugalji* i *Algarwow*, Siostra N. Cesarza *Brezylijskiego.* Następcą Jej został najstarszy z Synów, i objął rządy pod imieniem *Don Pedra V.*

Z Xiążąt zagranicznych zmarli: Arcy-Xiążę *Rajner Austrjacki*, brat Cesarza *Franciszka Igo*, urodzony d. 30 Wrześ: 1783 r. Przez lat dwadzieścia kilka był Vice-Królem *Włoch;* od r. zaś 1849, mieszkał w *Botzen.* Małżonką jego była Arcy-Xiężna *Elżbieta*, córka *Marji Krystyny* Xiężnej *Sabaudzko-Karynjańskiej*, a Wnuczka *Karola* Xcia *Kurlandzkiego* i Franciszki *Krasińskiej* Starościanki *Nowomiejskiej.* Z powodu tego skonu, Dwór Cesarsko-*Rossyjski*, przywdział 10cio-dniową żałobę. Podobnież trzytygodniową żałobę przywdział Dwór Cesarski z powodu skonu J. K. W. Panującego Wielkiego Xięcia *Holsztyńsko-Oldenburgskiego* Pawła-Fryderyka-Augusta. W miesiącu Sierpniu, zasnął w BOGU, J. X. W. Xiążę Jerzy, panujący Xiążę *Sasko-Altenburgski*, urodzony d. 24 Lipca 1796 roku. Skon dostojnego Xięcia, uczcił Dwór Cesarski przez przywdzianie 10cio-dniowej żałoby.

Zmarli jeszcze: Donna Marja-Amelja *Brezylijska*, Córka Cesarza Don *Pedro I;* Xiążę Karol b. Panujący Xżę *Hohenzollern-Sigmaringen;* Xżę Henryk LXXII *Reuss-Lobenstein-Eberzdorf;* Xiążę *Gustaw*, Xżę *Uplandji*, Syn Króla *Oskara* I *Szwedzkiego.*

Umarł także w tym roku Jenerał-Major Xżę Dawid Lewanowicz *Dadjan*, Władzca *Mingrelji.*

Z Xiążąt Kościoła *Rzymsko-Kotolickiego*, zeszli z tego świata: Ich Eminencye: Kardynał-Biskup Jakób-Aloizy *Brignole*, Biskup *Sabiny;* Kardynałowie-Prezbytery: Ferdynand-Marja *Pignatelli* z Zakonu *Teatynów;* Maxymiljan-Józef-Godfryd Baron *Somerau-Beeckh*, Arcy-Biskup *Ołomunieeki*, (ozdobiony przez NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA, Orderem *Orła Białego*); Melchior Baron *de Dipenbrock*, Xiążę-Biskup *Wrocławski.*

Zawsze zamieszczane w tem pismie wspomnienia pośmiertne, i dziś także zajmą w tych kolumnach miejsce. Poświęcamy im też ostatnią wzmiankę. Zeszli z tego świata w r. 1853:

I tak: Z *Duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego*, Xiądz *Markowski*, Opat Infułat istniejącego niegdy w *Trzemesznie* Opactwa *Kanoników Regularnych.* Xiądz Ign: *Cwalewski* Proboszcz *Tarnogrodzki.* Wawrzyniec *Morański* z Seminarjum Śgo Krzyża. Xiądz Ant: *Dzwonkowski* b. Naucz: Religji w Gimnaz: w *Łomży.* Xiądz Jan *Cybulski*, Kanonik honoralny *Sandomierski*, Proboszcz z *Osiecka.* X. Piotr *Błachowicz* b. Prowincjał Zgromadzenia XX. *Bernardynów.* Szymon *Gryziewski*, Braciszek Zgromadzenia XX. *Augustjanów Warszawskich.* X. Jakób *de Gueldre*, Rektor Kościoła po-*Paulińskiego* Śgo DUCHA. X. Stanis: *Jacuński*, z Zakonu XX. *Marjanów.* X. Jan *Czupłan*, Proboszcz z *Tulczyna.* Jan *Dąbrowski*, Biskup *Helenopolitański.* X. Idzi *Presiowski*, Proboszcz parafji *Chotowskiej.* X. Antoni *Wolicki*, Proboszcz parafji *Praszka*, Dyecezji *Kaliskiej.* X. Karol *Górski*, Pleban w m. *Słupi.* X. Michał *Ossowidzki* Proboszcz parafji *Jeruzal*, w Deka: *Bialskim.* X. Jan *Bobr*, ze Zgromadzenia XX. *Missjonarzy.* X. Winc: Korwin *Mikucki*, Dr Śtej Teologji, Prałat Archi-Dyakon Kapituły *Wileńskiej. Adam*, Braciszek Zakonu klasztoru XX. *Kapucynów* w *Warszawie.* X. Paulin *Siekierzyński*, b. Prefekt b. Konwiktu XX. *Pijarów* na *Żoliborzu.* X. Anastazy *Kijewski*, ze Zgromadzenia XX. *Karmelitów* na *Lesznie.* X. Maxy: *Dubicz*, Proboszcz parafji *Sikorskiej.* X. Fran: *Stankiewicz*, Proboszcz parafji *Rudno.* X. Franciszek *Wasilewski* Lektor XX. *Kapucynów.* X. *Izydor*, Kaznodzieja i Gwardjan kilku Klasztorów tegoż Zgromadzenia. X. Marcin *Schure*, Archi-Dyakon Kapituły *Łowickiej.* X. Kazim: *Repliński*, Kapłan Zgromadzenia XX. *Missjonarzy.* X. Augustyn *Brzeziński*, Kanonik hono: *Sandomierski.* X. Aureli *Podlaski*, z Klasztoru XX. *Augustjanów* w *Krasnymstawie.* X. Possydy *Roman*, ze Zgromadzenia XX. *Augustjanów*, Pater prowincji.

Z Zakonnic: Marja-Salezja *Obrębska*, Senjorka Zakonu PP. Nawiedzenia N. MARJI PANNY. Maura *Oborska*, ze Zgromadzenia PP. *Sakramentek.* Eleonora *Koc*, Przełożona Siostr Miłosierdzia w Szpitalu Dzieciątka JEZUS.

Z Duchowieństwa *Grecko-Unickiego*: Xiądz Paweł *Szymański*, Dziekan Kapituły Katedralnej *Chełmskiej.*

Z Dygnitarzy oraz osób znaczniejszych: Radzca Tajny Dymitr *Kazin*, Dyrek: Kancel: Kapituły Cesarsko-Królewskich *Rossyjskich* Orderów. Radzca Tajny Hr: Fran: *Potocki*, Senator, Członek Rady Administracyj:, Prezes Heroldji Królestwa, Prezydujący w Komissji Emerytalnej i Vice-Prezes W. T. Dobro:. Rz: Rad: Stanu Otto *von Loewenstern*, Szambelan Dworu JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, Landrat *Inflantski.* Rz: Rad: Stanu Leon *Hintz.* Radzca Tajny Michał *Kozłowski.* Konstanty Hrabia *Tyzenhauz*, Dziedzic dóbr *Postawy*, autor *Ornitologji krajowej.* Radzca Tajny Adam *Noiński*, Jenerał-Audytor. Rz: Rad: Stanu Dr Medycyny Leon *Nahumowicz.* Jenerał-Lejtnant, Senator, Bazyli *Sotnikow.* Radzca Tajny Xiążę Platon *Szyryński-Szychmatow*, Minister Oświecenia Narodowego. Wiktor Hr: *Czacki*, syn *Tadeusza* Radzcy Tajnego, Starosty *Nowogrodzkiego.* Jenerał-Lejtnant Michał *Kurys*, Prezes Polowego Audytorjatu armji czynnej. Radca Stan: *Zarzecki*, b. Rezydent w *Krakowie.* Radzca Tajny Senator Eugenjusz-Alexander *Poklękowski.*

Z wyższych Urzędników: Radzca St: Alexander *Korostowzeff*, Urzędnik do szczególnych poruczeń przy Ministrze Sekretarzu Stanu. Rz. R. Stanu *Jagielski*, Członek Kom: R. P. i Skarbu. Rz: Rad: Stanu Dr Medycyny *Dobrowolski*, Hof-Medyk 3go Dworskiego Lekars: Okręgu. Radzca St: *Jaroszewski*, Profes: Adjunkt Cesarskiej Akademji Medyko-Chirurgicznej. Rz: Rad: Stanu Teodor *Mülhausen.* Leon *Jelski*, Referendarz St: Nadzwyczajny. Radca Stanu Dymitr *Wasilew*, Dr Medycyny, Inspektor Aptek armji czynnej. Radca Stanu Alexy *Kryłow*, Cenzor Komitetu Petersburgskiego. Ignacy *Szadurski*, b. Marszałek Gub: *Witebskiej.* Rz: R. Stanu Grzegorz *Kudrjawski*, Urzędnik Ministerstwa Spraw Zagra: w *Petersburgu.*

Z wojskowych wszelkich stopni: Baron *Bilski 3ci*, z pułku strzelców pieszych J. K. W. Xięcia *Alberta Saskiego.* Jenerał-Major *Kublicki I*, zostający do szczególnych zleceń przy Inspektorze Inżenierji. Podpułkownik *Zalewski*, z garnizonu *Nowogeorgiewskiego* Straży Wewnętrznej. Porucznik *Bezsonow*, z komendy Inwalidów w *Płocku.* Jenerał-Lejtnant *Wessel*, Inspektor fabryk broni. Pułkownik *Liniewicz*, b. Dowódzca *Wileńskiej* brygady Straży Pogranicznej. Alfer Baron *Pirch*, b. Je:-Major. Antoni *Bańkowski*, Major. Antoni *Szmidel*, Porucznik pułku *Ołonieckiego* piechoty. Antoni *Wyczechowski*, b. Sztabs-Kapitan Inżenierji. Leopold *Oborski*, b. Pułkownik *Warszawskiego* Dywizjonu Żandarmów.

Z b. W. P.: Józef *Paszkiewicz*, b. Kapitan Gwardji. Kajetan Hr: z Tenczyna *Ossoliński*, niegdy Oficer b. wojsk Xztwa *Warszawskiego*, syn Jana Hr: z Tenczyna *Ossolińskiego.* Kazim: *Tański*, b. Jenerał, Dziedzic dóbr *Łagiewniki. Turowski* Pułkownik, Dziedzic *Żukowa.* Michał *Młochowski*, Major. Joachim *Bułharyn*, niegdy Kapitan. Seweryn *Bukar*, b. Kapitan Artyllerji. Józef *Buczyński*, Dr Medycyny, niegdy Lekarz Dywizji. Józef *Górecki.* Xawery *Wyganowski.* Maurycy *Czechowski*, b. Sztabs Lekarz pułku strzelców konnych Gwardji. Józef *Zaborski*, Major Inwalidów. Paweł *Jutrzenka*, b. Pułkownik. Hipolit *Wilson*, niegdy Oficer Sztabowy z czasów Xięztwa *Warszawskiego.* Korneli *Wide*, b. Kapitan. Jan *Rostworowski*, b. Pułkownik. Marjan *Kossakowski*, b. Major. Tadeusz *Lechnero-*

wicz, niegdy Lekarz b. W. P. Andrzej *Ruttié*, niegdy Dowódzca 4go pułku Ułanów, b. W. P.

Z Urzędników Kom: R. P. i Skarbu: Roman *Gawroński*. Antoni *Rakowski*, Sekretarz Sekcji Długów b. X. *Warszawskiego*. Grzegorz *Solecki*, Assesor Kolle: Komisarz Ekonom: Wydz: Dóbr i Lasów. Józef *Bobrowski*, Aplikant. Stani: *Gadomski*, Aplikant. Jacenty *Sikorski*, Pomocnik Rewizora Skarbowego. Stanisław *Budny*, Naczelnik Kancelarji ogólnej. Jan *Ruskiewicz*, Dyetarjusz.

Z Urzędników Banku Polskiego: Józef *Elsner*, Naczelnik Oddziału.

Z Sądownictwa: Franci: *Jałowiecki*, Assesor Sądu Policji Popr: Wydz: Igo. Radzca Honor: Onufry *Proniewicz*, Podpisarz Sądu Appellacyjnego. Faustyn *Leśniewski*, Rejent Okręgu *Włocławskiego*. Jan *Daszkow*, b. Archiwista Sądu Policji Popr: Wydz: *Zamojskiego*. Faustyn *Konopka*, Obrońca przy Sądzie Pokoju w *Częstochowie*. Ludwik *Lewicki*, niegdy Mecenas przy Warsz: Departamentach Rządzącego Senatu. Józef *Jeziorański*, Pisarz Aktowy Królestwa *Polskiego* i Rejent Kancel: Ziemia: Gub: *Warsz:*. Jan *Betlej*, b. Sędzia Kryminalny. Ferdynand-Hilary *Sadkowski*, Obrońca przy *Warsz:* Dep: Rządz: Senatu. Tadeusz Franci: *Rutkowski*, Patron przy Trybu: Cywil: Gub: *Warsz:*. Jan-Jakób *Schreder*, niegdy Adwokat, następnie Archiwista akt dawnych w *Kaliszu*. Piotr *Oleszkiewicz*, Rejent Okręgu *Pilickiego*. Jan-Nepom: *Sztanderski*, Sędzia Appellacyjny.

Z Urzędników Kom: R. S. W. i Ducho:, Assesorowie Kollegjalni: Tadeusz *Szczepański*, Naczelnik Sekcji Przemysłu. Józef *Niewiarowski*, Referent.

Z Wydziału Lekarskiego: Józef *Bernstein*, Dr Medycyny i Chirurgji, Członek Rady Lekarskiej i Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów dobroczynnych Królestwa. Hieronim *de Henning Michaelis*, R. Koleg:, Starszy Ordynator Szpit: Lekarskiego.

Z Okręgu Naukowego: Radzca Kollegjal: *Miedwiediew*, Starszy Nauczyciel *Instytutu Szlacheckiego*. Michał *Hebler*, Pomocnik Sekretarza w Bibljotece Głównej O. N. W. Piotr *Karpowicz*, Nauczyciel Szkoły Powiatowej Filologicznej 2 w *Warszawie*. Felix *Romanowski*, Nauczyciel Rysunków w Instytucie Szlacheckim; Radca Honorowy Ernest *Schaeffer*, Dyr: Gimn: Piotrkowskiego.

Z XIIgo Okr: Kommunikacji: Zygmunt *Korzeniowski*.

Z Zarządu Ober-Policmajstra m. *Warszawy*: Paweł *Jastrzębski*, Dozorca Wydziału Śledczego. Teodozy *Himonowski*, Komissarz P. W. Cyrk: 5 i 6.

Z Magistratu m. *Warszawy*: Lucjan *Dzwonkowski*. Emiljan *Białostocki*, Poborca. Alexander *Duve*.

Z Rządu Guber: *Warszawskiego*: Ant: *Łokcikowski*, Rachmistrz. Hilary *Niedziałkowski*.

Ze Składu Teatrów *Warszawskich*: Józef *Niedzielski*, Członek orkiestry. Marja-Ludwika z Ebelów *Żołkowska*, b. Artystka Teatr: Warsz:, Emerytka. Znany w *Warszawie*, Baletmistrz *Duport*.

Z Urzędników różnych Władz: Ferdynand *Maliszewski*, Kapitan, Nadleśny Ptu *Kobryńskiego*. Juljan *Malicki*, Sekretarz Domu Badań w *Warszawie*. Jakób *Czaban*, Dozorca Instytutu moralnie zaniedbanych dzieci. Assesor Kolleg: Franci:-Xawery *Prauss*, Inżenier Pow: *Kieleckiego* i *Stopnickiego*. Franciszek *Sokołowski*, Urzędnik Prokuratorji. Teodor *Szwejczewski*, Sekretarz Kolleg: Expedytor w Magistracie m. *Warszawy*. Antoni *Włoszczewski*, Naucz: Szkół Rządowych. *Cymerman*, Dozorca budowli wojskowych. Radzca Dworu Edw: *Machwitz*, Nacz: Ptu *Kalwaryjskiego*. Józef-Kalasanty *Jędrzejewicz*, Dr Filozofji, Sędzia Pokoju, Profesor prawa i administracyi w *Marymoncie*.. Edward *Castellaz*, z Zarządu Administracyji Pałaców Cesarskich. Ant:-Onufry *Dobrzelewski*, b. Nadzorca Więzień Głównych *Lubelskich*. Franci:-Ign: *Reinstein*, Budowniczy Gubernjalny Warsz:. Jan *Konopka*, Urzędnik Biura Wojennego Naczelnika Gub: Warsz:. Konst: *Lutkiewicz*, Rachmistrz Zarządu Pocztowego. Karol *Knake*, Urzę: Dyrekcji Ubezpieczeń. Alex: *Skwarczyński*, Urzę: tejże Dyrekcji. Stani: *Dekuciński*, Urzę: Redakcji Gaz: Rząd:. Alex: *Kłossowski*, Assesor prawny przy Rządzie Guber: *Radomskim*. Hieronim *Gażewski*, Urzęd: Rady Głów: Opiek: Zakł: Dobrocz:. Ign: *Polkowski*, b. Poborca Komory Celnej *Merecz*. Wawrzyniec *Kostrzewski*, Naczelnik Ptu Sieradzkiego. Józef *Bagiński*, Urzęd: Zarządu Pocztowego.

Z Emerytów: Wawrz: *Zabłocki*, b. Naczel: Wydz: Magistratu m. *Warszawy*. Ant: *Karsonowski*, b. Sekretarz Pocztamtu *Warsz:*. Adam-Tomasz *Podczaski*, b. Urzęd: Rządu Guber: *Warsz:*. Tadeusz *Malawski*, b. Radzca Guber: Wydz: Skarbowego w Rzą: Gub: Kieleckim. Karol *Groer*. Kajetan *Borowski*, b. Kontrol: Kassy Jlnej. Józef *Smith*, b. Nauczyciel. Michał *Radwan*, b. Naczel: Ptu *Łęczyckiego*. Wilhelm *Strękowski*, b. Naczelnik Komory. Dyonizy *Sznurow*, b. Komissarz Intendentury armji czynnej, 7ej klassy. Jan-Kanty *Rogowski*. Radzca Stanu *Jakubowicz*, b. Professor. Alexan: *Kretowicz*, b. Poborca Kassy Ptu *Sejneńskiego*. Edward-August *Landié*, b. Professor w Gimna: Rządo:. Fryderyk-Wilh: *Gutzki*, b. Inten: Domu Przytułku i Pracy w *Warsz:*. Franci: *Zewald*, b. Naczel: w K. R. P. i Sk:. Dominik *Hintz*, b. Rachmistrz N. I. O. Wojciech *Zbikowski*, b. Buchalter Komory Konsumowo-Składowej. Radzca Honor: Wojc: *Kochanowski*, b. Archiwista K. R. P. i Skarbu. Jan *Milde*, b. Urzędnik Dyr: Poczt. Józef *Więckowski*, b. Nacz: Urzę: Pocztowego. Wojc: *Niemyski*, Emeryt, b. Nacz: w K. R. P. i Skarbu. Józef *Brzeziński*, niegdy Sekre: Kassy Jlnej b. W. P. Karol *Milewski*, b. Inspektor Alexandryńskiego Instytutu Wychowania Panien. Radzca Stanu Karol *Rejnhardt*, b. Pomocnik Inspektora Głównego służby zdrowia w Królestwie. Ludwik *Kozubowski*, b. Członek Rady Ogólnej Budowniczej. Xawery *Kuszkowski*, b. Urzęd: Górnictwa. Wojciech *Trzaska*, b. Kontroller Kassy Gub: *Warsz:*.

Kompozytorowie muzyczni: *Onslow* i *Schneider*.

Z Autorów, Autorek i Pracowników w różnych gałęziach piśmiennictwa, i Artystów: Bazyli *Wonliarliarski*, Autor wielu romansów. Juljan *Mokracki*, Chemik. Józef *Grączewski*, Rzeźbiarz. Alexandra *Fux*, znana z znakomitych prac literackich. Jakób *Briański*, Artysta Teatru *Petersburgskiego*. Uczony *Mistaki*, b. Professor języka *Greckiego* w Uniwersytecie *Kazańskim*. Bazyli *Karatygin*, Artysta Dramat: w *Petersburgu* i Literat. Helena *Gusiewa*, artystka sceny *Petersburg:*. Kawaler *Kestner*, starożytnik i poeta. Radzca Kolleg: Teodor *v. Ettinger*, literat. Hyacynt *Biczurin*, znakomity Synolog. Józefina *Osipowska*, znana Autorka. Jan *Tsarski*, zbieracz *Słowiańskich* i *Rossyjskich* rękopisów. Norbert-Alfons *Kumelski*, Autor wielu dzieł i współpracownik *Gazety Rządowej*. Paweł *Maliński*, niegdy Professor w b. Uniwersytecie Alexandrowskim w *Warsz:*. Elżbieta *Chrstiani*, Violonczelistka. Józef *Sokołowski*, Artysta Malarz. Jan *Rychter*, Redaktor różnych dzienników *Wileńskich*.

Z znakomitszych Dam: Zofja z Xiążąt Światopełków-Czetwertyńskich, Hrabina *Starzeńska*, Dama Orderu *Krzyża Gwiaździstego*, Małżonka Hr: Franci: C. K. Podkomorzego i Nadporucznika wojsk *Austrjackich*. Konstancja z Hr: Potockich Hrabina *Raczyńska*, Córka ś. p. Stani: Szczesnego *Potockiego*, Wojewody *Ruskiego*. Anna z Krehmerów Baronowa *de Kaulbars*. Elżbieta z Oborskich *Jeziorkowska*, Pod-Wojewodzina ziemi *Nurskiej*. Róża-Eleonora z Monfreulów *Bontemps*, Wdowa po Jenerale. Ludwika z Xiążąt-Bironów Kurlandzkich Hrabina *Wielhórska*, Małżonka Wielkiego Podczaszego Dworu JEGO CESARSKIEJ KRÓLEWSKIEJ MOŚCI. Julja z Hrabiów O'Donnel Hrabina Dunin *Wąsowiczowa*. Xiężna Alexandra *Bagration*, Wdowa po Rad: Tajnym. Fabja z Jałowieckich, 1go ślubu Marszałkowa *Hulewiczowa*, 2go Hrabina *Duninowa*. Helena z Tarczyńskich *Borkowska*, Żona Radcy Stanu, Radzcy 1go Prokuratorji Królestwa. Zofja z Hr: Zamoyskich Hrabina Franciszkowa *Żółtowska*. Tekla z Hr: Łubieńskich, Hrabina *Łubieńska*. Helena z Orsettich *Rulikowska*. Marja-Ludwika-Helena Hrabianka *Kicka*. Amelja z Hubów 1mo voto *Wulfers*, 2do *Bartkowska*, dziedziczka dóbr *Zyple* w Gub: *August:*. Elżbieta z Badenich *Starowiejska*. Praskowja *Nilow*, Wdowa po Rz: R. Stanu. Marja *Krywcow*, Wdowa po Urzędniku IV kl:. Hrabina Barbara Alexandrówna *Tatyszczew*. Katarzyna Hrabina *von der Pahlen*. Z Xiążąt *Urusowych* Xiężna *Gorczakow*, Małżonka Posła Cesarsko-*Rossyjskiego* przy Dworze *Wirtembergskim*. Antonina z Saundersów Hrabina *Krasicka*. Amelja z Szukiewiczów *Zawistowska*. Marja

z Wasilewskiah 1go ślubu *Górska*, 2go *Dziekońska*, Wdowa po Jenerale b. W. P. Elżbieta z Soderów *Zaborowska*, Małżonka Radzcy Stanu, Prezesa Tryb: Cyw: Gub: *Augustow:*. Ioesa z Wojdów *Zabokrzecka*, Żona Jenerała-Majora. Elżbieta z Dzierzków *Sobańska*. Marja z Beklemiszewów *Frejtag*, Wdowa po Jenerale-Lejtnancie. Cecylja z Wisłockich *Kaszowska*, Żona b. Marszałka Ptu *Włodzimirskiego*. Alexandra z Bispinków *Swiczyn*, Wdowa po Radzcy Stanu, Urzędn: Cesarstwa. Hr: Felicja *Grabowska*, Panna Hono: JEJ CESARSKIEJ MOŚCI.

Z Obywateli Ziemskich i Prowincji: Michał-Ludwik *Łaszewski*, niegdyś Oficer b. W. P., później Obywatel. Jan-Nepom: *Bardziński*, Kawaler Państwa Francuzkiego, b. Szef bataljonu wojsk *Napoleona*, następnie dziedzic dóbr ziemskich *Sokołowa*. Jakób *Milewski*, dzie: dóbr w Okręgu *Mławskim*. Juljan *Klessel* Obywatel m. *Kalisza*, Członek Rady Opiekuńcz: Zakładów Dobrocz: Ptu *Kaliskiego*. Fran:-Salezy *Dobrzelewski*, dzie: dóbr *Bliżniewo*. Zenon Nałęcz *Kwaśniewski*, niegdy Oficer b. W. P., następnie dzie: dóbr *Dąbrówka* (w Gub: *Radom:*). Tomasz *Poleski*. Ign: *Rodkiewicz*, dzie: dóbr *Lubocz*. Bronisł: Hrabia *Ronikier*, dzie: dóbr *Czermna* w Pcie *Hrubieszowskim*. Jan-Kanty *Romer*, b. Podprefekt za czasów Xięztwa *Warsz:*. *Willamowicz* b. Marszałek Ptu *Kowieńskiego*. Justyn *Jasiński*, właściciel dóbr w Gub: *Wileńskiej*. Onufry-Ant: *Batowski*, dzie: *Kazimirówki*. Franci: *Hałaczkiewicz*, właści: wsi *Przatowa* i *Dziadkowic*. Józefat *Buchowiecki*, dzie: *Kołczyna*, Alexander-Nikodem *Wilczewski*, dzie: dóbr *Grajewa*. Witalis *Porczyński*, Marszałek Ptu *Rowieńskiego* Gub: *Wołyńskiej*. Kajetan Bończa *Łubkowski*, dzie: dóbr *Glinki*, w Cyrk: *Tarnowskim*. Adam *Kłopocki*, właści: dóbr *Sulistrowice* w Gub: *Radoms:*. Ant:-Onufry *Pniewski*, dzie: *Kobylej Woli*. Tadeusz *Zakrzewski*, dzie: dóbr w Gub: *Lubelskiej*. Tomasz-Monwid *Irzykowicz*, dzie: dóbr *Długie Kamieńskie* w Gub: *Lubelskiej*. Ignacy *Pstrokoński*, Marszałek b. Ptu *Wartskiego*. Alexander *Lepigé*, właści: dóbr *Lutobroki* w *Płockiem*. Michał *Połubiński*, dzie: dóbr *Hołodnica*. Józef *Radzicki*, ze wsi *Mystkowca*, niegdy Komisarz Skarbu b. Komissji Wdztwa *Płockiego*. Hrabia *Grabowski*, Kurator hono: Gimna: w *Słucku*. Wojc: *Nowosielski*, dzie: dóbr *Szczecno*. Teodor *Mioduski*, h. *Radwan*, b. dziedzic dóbr *Wielgie*, Sędzia Pokoju Ptu *Lipnowskiego*. Henryk *Podhorski*, dzie: dóbr w Gub: *Podolskiej*. Winc: *Wydżga* dzie: dóbr *Trzeszczany*. Onufry *Mleczko*, dzie: dóbr *Bieniewo*. Wojciech *Ujejski*. Jan *Florjanowicz*, dzie: dóbr, b. Marszałek i Poseł z b. Wdztwa *Augustowskiego*. Edward *Jaroszyński*, syn Czesława Marszałka Gub: *Podolskiej*. Michał *Kostrowiecki*, b. Podkomorzy Gub: *Mińskiej*. Teodor *Młodzianowski*, dziedzic wsi *Brody*. *Chociszewski*, właści: dóbr *Klonówka*. Józef *Morawski*, Referendarz Stanu, dzie: dóbr *Oporowa*. Adam *Sulimierski*, dziedzic *Paprotni*. Franciszek Bończa *Miaskowski*, dzie: *Kozmina*. Jan Baron *Stokowski*, dzie: *Drozdowa*. Leop: *Wilkanowski*, niegdy dzie: dóbr *Rogożna*. Maciej *Mieczyński*, dawniej dzie: dóbr *Pepłowa* i *Cibor* w Gub: *Płockiej*. Kazimierz Newlin *Mazaraki*, dziedzic m. *Machnowki* w Gub: *Kijowskiej*. Kacper Hrabia *Grzymała Potulicki*.

Z Obywatelek Ziemskich: Elżbieta z Wernitzów 1go ślubu *Menke*, 2go *Wohlhübner*, żona właści: dóbr. Antonina z Wolskich *Turobojska*. Joanna z Karczewskich *Sumińska*. Józefa z Charchowskich *Rumińska*, dziedziczka dóbr *Brochocin* w Pcie *Płockim*. Karolina z Walewskich *Boska*, dziedziczka dóbr *Bogusławice* w Pcie *Rawskim*. Katarzyna z Jakubowskich *Szulc*, Wdowa po Obywatelu ziemskim. Monika z Bielickich *Łaźniewska*. Małgorzata Waldorff *Wolicka*, dziedziczka m. *Kowala*. Michalina z Białkowskich *Giejsztor*, dziedziczka dóbr *Dydwiże* w Gub: *August:*. Anna z Kraszewskich *Łuniewska*. Bogumiła z Rzechowskich *Lasocka*, żona właściciela dóbr *Sierakowa* w Gub: *Płockiej*. Józefina z Hrabiów Bierzyńskich *Turkułł*. Anna z Pazewskich *Kuszlowa*. Anna z Baronów Dangel *Jaskólska*. Emilja z Mejsnerów *Papke*. Leokadja z Życieńskich *Boguszowa*, dziedziczka dóbr *Radkowa*. Emilja z Boskich *Zielińska*, dziedziczka *Sumina* w Gub: *Płockiej*. Helena z del Campo Scipio *Śliwowska*. Juljanna z Kaczanowskich *Lasocka*. Eleonora z Leszczyńskich *Świętosławska*. Józefowa z Czarneckich *Lasocka*. Katarzyna z Borejków *Chojecka*. Apolonja z Skiwskich *Porazińska*. Barbara z Wierzbickich *Stawiarska*, Wdowa po byłym Mecenasie i Deputowanym na Sejm. Marjanna z Gojszewskich *Izbińska*, dziedziczka dóbr *Zaborowa*. Marja z Grochalskich *Kamińska*, właścicielka dóbr *Skurowa*. Teodora *Kamińska*, dziedziczka dóbr w Gub: *Podolskiej*. Józefa z Dzwonkowskich *Dłużewska*, dziedziczka dóbr *Dłużewa*. Ludwika z Antoninów, Referendarzowa *Minasowiczowa*, dziedziczka dóbr *Potycz*. Marjanna z Skarzyńskich *Pruszakowa*, dziedziczka dóbr *Sleszyna*. Ludwika z Darowskich Hrabina *Lanckorońska*. Joanna z Bobrowskich *Rożycka*, Wdowa po niegdy dziedzicu dóbr ziemskich. Łowczyni *Sławoszewska*, dziedziczka dóbr w Gub: *Podolskiej*. Józefa z Madalińskich *Sosnowska*, Dziedziczka dóbr *Kłopoczyna*.

Z Obywateli m. *Warszawy*: Mateusz *Schmitt*, Brązownik. Karol-Otto *Kuczewski*, Kupiec. Jan *Gołembiewski*, b. Kupiec. Ignacy *Siciński*. Grzegorz *Kowalski*, właściciel domu Nr 1707. Józef *Mrozowski*, Aptekarz, Sędzia Pokoju. Karol *Mass*, Kupiec. Józef *Wojczyński*. Maurycy *Oppenheim*, Dentysta. Fryderyk-Wilhelm *Wandelt*, Majster Młynarski. Karol *Zilke*, b. Kupiec. Jan *Thieme*, Jubiler. Krystjan-Fryderyk *Kalisch*. Jan *Kowalski*, Majster Tokarski. Józef *Konitz*, Bankier. Artemi *Zołotarew*, Kupiec. Sylwester *Zieliński*, Obywatel i Artysta Malarz. Maurycy *Jarzębowski*, Kupiec. Jan-Daniel *Heürich*, Majster Stolarski. Łukasz *Sitkiewicz*. Franciszek *Andre*, Majster Kotlarski. Mikołaj *Rudnicki*. Wincenty *Vincencio*, Sztukator. Karol *Thiel*. Józef *Długosz*. Fabrykant Fortepjanów. Jakób *Kryłow*, Kupiec, Sędzia Tryb: Handl:. Maciej *Sątowski*. Benjamin-Krystjan *Liedtke*. Józef *Korycki*, Frabrykant Powozów.

Z Obywatelek m. *Warszawy*: Wilhelmina *Kunkel*. Józefa z Konarskich *Marczewska*. Juljanna z Wierzbickich *Krauze*. Róża z Gutowskich *Szwabe*. Alexandra-Eleonora z Dąbrowskich *Sejdel*, właścicielka domu na Kra:-Przed:. Izabella-Eleono: z Biermanów *Liedtkie*. Barbara z Boguckich 1go ślubu *Biżolth*, 2go *Teichman*. Julja z Hermanów *Stentzel*. Charlotta z Hohmajerow *Lange*. Izabella z Jasińskich *Grabowska*, właścicielka domu (dawniej *Teppera*). Rozalja z Krininków *Lindner*. Anna z Withmorów *Perks*. Joanna-Wilhelmina z Köstnerów *Gerlach*. Anna *Miedzielska*. Paulina z Szarlów *Hibsz*. Anna *Szarl*. Elżbieta z Klaffenbachów *Koehler*.

Z różnych osób płci żeńskiej: Elżbieta z Ebertów *Abramowiczowa*, Małżonka Pułkownika. Katarzyna z Zgierskich *Salkowska*, Żona Adwokata Sądu Appel:. Bogumiła z Łazowskich *Łazowska*, Małżonka Podprokuratora Sądu Kryminal: w Płocku. Helena *Michajłowska*, Córka Radcy Stanu. Klementyna z Siemianowskich *Załęska*, Wdowa po niegdy Pułkowniku b. W. P. Natalja *Engelke*, Córka niegdy Professora b. Uniwersytetu *Alexandrowskiego*. Henryka z Rochów *Paschalska*, Żona Urzę: K. R. P. i Skar:. Anna z Henrichów *Schmidt*. Marjanna z Glückseligów *Muszyńska*. Marja-Adela z Zmaczyńskich *Konarska*. Wiara *Towstoles* z domu *Müzdart*, Żona b. Naczelnika Ptu *Kieleckiego*. Elżbieta z Maszków *Szyszkowa*. Józefa z Brzozowskich *Cichocka*, Wdowa po ś. p. Jenerale b. W. P. Rozalja z Kruszyńskich *Młocka*. Wiktorja z Rudnickich *Osiecka*, Żona b. Nadleśnego. Magdalena z Rymkiewiczów *Kochanowska*. Agnieszka z Hejszów *Hoffmanowa*. Ludwika z Gurbskich *Leśniowska*, Żona Naczelnika *Warsz:* pieszej Policyjnej Straży. Joanna z Kożuchowskich *Łącka*, Żona Patrona Trybunału. Antonina z Kiszlińskich *Maszki*, Żona Zawiadowcy Stacji Kolei Żelaznej w *Porąju*. Ewa z Nowowiejskich *Pilchowska*, Wdowa po Sędzi Najwyższej Instancji. Leontyna z Russockich 1szego ślubu *Szwykowska*, powtórnego *Młodecka*. Sabina z Ostaszewskich 1go ślubu *Kamińska*, 2go *Rostkowska*, Żona Urzędnika N. I. O. Marcella z Mrówczyńskich *Dąbrowska*. Amalja z Pechwellów *Blank*, Wdowa po b. Professorze Radnym Malarstwa b. Król: ALEXANDROWSKIEGO Uniwersytetu. Kunegunda z Karskich *Szlubowska*, Wdowa po niegdy Właścicielu m. *Radzynia*. Emilja *Rzeszotkowska*, Panna. Urszula z Jordanów *Kłossowicz*, Wdowa po Lekarzu b. W. P. Anna z Bauerów *Biechler*, Żona Radzcy Honoro: Aptekarza. Joanna z Woelflów *Gwozdecka*. Marja-Elzbieta z Kitzmanów *Müller*, Wdowa po b. Professorze i Obywatelu tutejszym. Franciszka z Zagajewskich *Dębska*, Małżonka b. Sędz:

Pokoju. Emilja *Mierzejewska*, Żona Urzęd: Kolei Żelaz:. Antonina z Sulistrowskich *Śniadecka*, Synowa ś. p. Andrzeja *Śniadeckiego*, zasłużonego w piśmiennictwie krajowem męża. Marjanna z Opalińskich *Krzyżanowska*, Żona b. Komisarza Administracyjnego. Dorota z Suffczyńskich *Głowacka*, Małżonka Dyrektora Cukrowni. Emilja z Zanellich *Kostiał*, Żona b. Naczel: K. R. P. i Skarbu. Marja z Rozdejczerów *Ziemińska*, Wdowa po b. Prokuratorze Królewskim. Izabella z Knochowiczów *Sroczyńska*, Żona Urzęd: K. R. S. W. i Ducho:. Róża z Sumińskich Hlebicka-*Józefowicz*, Małżonka Radzcy Dyrekcji Głó: Tow: Kredyt:. Marjanna *Herman*, Wdowa po Kassjerze Ekonomicz: m. *Warszawy*. Wiktorja z Witkowskich *Mańkowska*, Żona Naczel: w *Radomiu*. Joanna z Romanów *Chojnacka*, Wdowa po Pułkowniku b. Xięztwa *Warszawskiego*. Helena Hrabianka *Kicińska*. Wanda z Dolańskich *Jeziorańska*, Wdowa po Naczel: w K. R. P. i Skarbu. Wiktorja z Rasiewiczów *Rudzka*, Wdowa po ś. p. Antonim Majorze Artyllerji b. W. P. Ignacja z Grabowskich *Iżycka*, Żona Urzęd: w K. R. P. i Skarbu. Józefina *Zachorowska*, Żona Radzcy Stanu Dra Medycyny. Anna z Fryzów *Kletke*, Wdowa po Radcy Stanu. Franciszka z Charczewskich *Rzętkowska*, Żona Urzęd: Banku *Polskiego*. Julja *Bieniewska*. Matylda *Lembke*, Żona Pastora w *Wieluniu*. Marjanna z Rakowieckich *Orzechowska*, Żona Urzędnika Prokuratorji. Marjanna z Czarneckich Janowa *Hoffman*, Wdowa po niegdy Pułkowniku b. W. P. Justyna z Olszewskich *Ślężyńska*, Wdowa po niegdy Sędzi Appel:. Marja z Pigłowskich *Pepłowska*, Żona Podprokuratora. Wiktorja z Ziemkowskich *Hermanowiczowa*, Małżonka Radzcy Rządu Gub: *Lubels:*. Lucyna z Milewskich *Krajewska*, Żona Urzęd: Rządu Gub: *Warsz:*. Rozalja z Bemów *Balicka*, Wdowa po Urzędniku VI klassy. Karolina z Biernackich *Szpakowska*, Żona Adjunkta Cyrk: XI w *Warszawie*. Marcjanna z Obrąpalskich *Safonów*, Żona Urzęd: Biura JO. Feldmarszałka Xcia *Warszawskiego*.

Z różnych osób płci męzkiej: J. A. *Piltz*, Agent dyrygujący spławem statków żaglowych expedjowanych z *Prus* do Królestwa. Piotr *Zawadzki*, Syn b. Pułkownika b. W. P. Jan *Clémandot*, Dyrektor Fabryki Cukru w *Brzostowie*. Alexan: *Ablamowicz*. Dominik *Krysiński*. Seweryn *Wagner*, Kupiec m. *Lublina*. 90cio-letni Dyonizy *M'Clair* (Mikler), znany twórca ogrodów. Antoni *Fritz*, niegdyś Kapitan wojsk *Austr:*, ostatecznie Obyw: w *Końskich*. Michał *Szczepankowski*, b. Rejent Konsystorza Jlnego *Pułtuskiego*. Henryk *Fanshawe*. August *Möller*, Członek Orkiestry Teatru W. Wincenty *Rapacki*, Obywatel. Józef *Trzebuchowski*, Zecer Drukarni *Gaz: Warsz:*.

Z młodzieży płci obiej: Józef *Le Brun*, Syn Doktora Medycyny w *Warszawie*, zmarły w *Belgji*, gdzie bawił dla kształcenia się w naukach. Jan *Piklikiewicz*, Syn Brandmajstra Straży Ogniowej. Stani:-Ign: *Koss*, Uczeń kl: V Gimn: Realnego. Arkadjusz *Przybylski*, Syn Radzcy Dworu, Nacz: Sekr: Ogólnego Zebrania Senatu. Henryk *Sulikowski*. Leokadja *Adryańska*. Florentyna *Neuman*, córka Nauczyciela prywatnego. Władzio *Jasiobęcki*. Teod: *Ludwig*, Syn Pastora Ewangelickiego. Anto: *Radziszewski*, b. Uczeń Gimn: Realnego. Józef *Olechowski*. Zofja *Pliszczak*. Edmund *Paprocki*, b. Uczeń Gimn: Realnego. Stanis: *Prądzyński*. Marcelina-Marcjanna *Rzońca*. Grzegorz *Maszkow*, Syn Kupca. Bronisław *Kiełczewski*, Uczeń kl: IV Gimn: Gub: w *Lublinie*. Wilhelmina *Gościcka*. Jan *Porocki*, Syn Pułkownika Artyllerji. Władysław *Urbanowski*, Uczeń kl: VI Szkoły Realnej *Kaliskiej*. Władysław-Karol-Wilhelm *Cytwic*, Uczeń losty: Gospoda: Wiejskiego. Bolesław *Prądzyński*. Ant: *Lesznowski*, lat 7. Lucjan *Łaszewski*, 9cio-letni Fortepjanista. Julja *Nowacka*, Córka Urzęd: Kancelarji Marszałka Szlachty Guber: *Warsz:*. Lidja *Przybylska*. Józef *Kreusch*. Mikołaj *Istrow*. Władysław Hrabia *Skarbek*, Syn JW. Radzcy Tajnego Hr. Fryd: *Skarbka*. Alexandra *Krzemińska*. Anna *Górska*, Córka niegdy Pułkownika b. W. P. Dezyderyusz *Baranowski*, Syn Radzcy Dworu, Referenta Rady Administracyjnej Królestwa. Ig: *Grobelni*, Uczeń kl: VII Gimn: Realnego. Adam *Korycki*. Katarzyna *Trzeciak*, Córka Urzęd: Intendentury armji czynnej. Józefa *Werner*, Córka Julji i Józefa *Wernerów*. Walerja *Wosińska* córka Rad: Kol:, Członka Banku Polskiego. Paulina *Reder* córka Nauczyciela. Seweryna *Jordan*.

Nakoniec z osób, które doczekały późnej starości: Elżbieta *Omiecińska*, Wdowa po Oficerze b. W. P., lat 101. Piotr *Taszewski*, Majster Bednarski, lat 100. Antonina *Wizawska*, lat 92. Juljanna *Nejchert*, Wdowa, lat 98. Bogumił *Stempel*, lat 109. Paweł *Bogusz*, lat 100, b. wojskowy *polski*. Józefa z Willanowskich *Kornatowska*, lat 108. Piotr *Sosnowski*, Malarz, z Gub: *Smolińskiej*, lat 122.

Rok 1853, pomnożył wiadomości *astronomji*, kilku ważnemi odkryciami. *Chacornac* w *Marsylji*, *de Gasparis* w *Neapolu*, R. *Luther* w *Balk* i *Hind* w *Londynie*, odkryli każdy po jednej *teleskopowej planecie*. *Phocea* przez *Chacornac* i *Themis* przez *de Gasparis*, ujrzane zostały obie w jednym dniu, to jest 6go Kwietnia; *Proserpina* przez *Luther* w dniu 5 Kwietnia, a ostatnia *Euterpe* w dniu 8 Listopada przez *Hinda*, który tą *9tą asteroidą*, pomnożył bogaty już i tak katalog, odkrytych przez siebie ciał niebieskich. Pięć także *komet* nowych, widzalne były w tym roku. Pierwszą odkrył Oyciec *Secchi* w *Rzymie* dnia 6go Marca; drugą *Szwajcer* w *Moskwie* dnia 5go Kwietnia; trzecią doskonale w *Warszawie* gołem okiem w końcu Sierpnia widzianą, *Klinkerfüs* w *Gettyndze* dnia 10 Czerwca; czwartą w nocy z d. 11 na 12 Października, C. *Bruhns* w *Berlinie*; piątą d. 2 b. m. przy konstellacyi *Perseusz Klinkerfüs* w *Getyndze*.

Tenże rok upamiętniony będzie w *geografji* kuli ziemskiej. Kapitan *Mac Clure* na okręcie *Investigator*, pływając po morzach biegunowych *północnych*, odkrył *przejście północno-zachodnie*, z Oceanu *Spokojnego* na *Atlantyk*, którego przez cztery wieki żeglarze różnych narodów, naprożno szukali.

Piśmiennictwo wzrastało znacznie w ciągu 1853 r., a wsród licznych dzieł odznaczały się: z Religijnych: Tom IIgi dzieła *Nikolas'a*, o *Chrystjanizmie*, tłómaczenia Radzcy Tajnego Ign: *Badeniego*. *Kazania* na wszystkie Niedziele i Święta, przez Xdza *Balickiego*. *Gorzkie Żale* przerobione przez Xdza *Bogdana*. *Miesiąc* Śgo Józefa, czyli *miesiąc Marzec*, Xiążka do Nabożeństwa, poświęcona wyłącznie czci Śgo Józefa. *Kazania Świąteczne*, zebrane przez X. Maxymil: *Małopolskiego*, Zakonu *Kaznodziejskiego*. *Ewangelje* i *Epistoły* na Niedziele postu i wszystkie Święta. *Chrześcjańska filozofja życia*, przez Max: *Jakubowicza*. *Kazania* na Niedziele całego roku, X. Józefa *Wilczka*, wydanie nowe w 2ch tomach. *Xiążka Kobiety Chrześcjanki*. Fryd:-Edw: *Chassay* tłómaczona z francuzkiego, nakład Gust:-Leona *Glücksberga*. *Rozbitki na Szpicbergu*, czyli zbawienne skutki ufności w BOGU, z *francuzkiego* przełożone przez Wojc: *Szymanowskiego*. *Homilje* nauki i przemowy *Woronicza*, *Zasady i całość Wiary Katolickiej*, (nakład Jana *Glücksberga*); *Rzym podziemny*; *Katechizm parafjalny*; *Dzieje Starego i Nowego Testamentu*, (tłó: Xdza *Załęskiego*); *Kazania* X. *Metlewicza* i t. d.

Dalej, z dzieł oryginalnych i tłómaczonych: *Wizeruki Społeczeństwa Warszawskiego* J. S. *Boguckiego*, nakładem Alex: *Nowoleckiego*. Trzeci oddział *Wspomnień z podróży* Dra T. *Tripplina*, czyli tomy 9, 10, 11 i 12. *Słownik Łacińsko-polski* do Autorów Klassycz: przez Zygmunta *Węclewskiego*. *Rękopism mego Kuzyna warjata*, przez Alexan; *Niewiarowskiego* w 2ch tomach. *Świat i jego mieszkańcy*, przez Wojc: *Szymanowskiego*, prócz wielu innych dzieł tego pracowitego tłómacza. *Bezkrólewie po Janie III Sobieskim*, dzieło *Bizardiera*, przyswojone językowi naszemu, przez Jul: *Bartoszewicza*. *Piotr Krempa*, powieść z czasów *Bolesława Śmiałego*, dzieło pośmiertne Ignacego *Werowskiego*, Artysty Teatrów *Warsz:*. *Jafet szukający swego Ojca*, przez Kapitana *Morata*, tłómaczenie z *angielskiego*, wydane przez Hen: *Natansona*. *Reginka*, przez Jad: z Niemcewiczów *Szwykowskę*. *Pamiętniki* o wyprawie *Chocimskiej*, zebrane przez Żegotę *Pauli*. *Dziwadła* powieść współczesna J. *Kraszewskiego*. *Latopisiec* albo Kroniczka *Jerlicza*, wydany z rękopismu przez K. Wł: *Wójcickiego*. *Humoreski*, Szkice, Fraszki i inne szpargały, Jacka *Burczymuchy*. *Listy z zagranicy*, Stefana W. *Opis m. Łodzi*, przez Oskara *Flatt*. *Zbiór wiadomości*, chemiczno-farmaceutycznych przez T.

Heinricha i J. *Schillerr*. *Mechanika życia ludzkiego*, przez Dra *Kryszkę*. *Wykład Hygieny*, Lud: *Fleury*, tłómacz: przez Karola *Jurkiewicza*, Kandydata Filozofji, Nauczyciela nauk przyrodzonych. O *skarbach słowiańskich*, a szczególniej o gramatyce języka polskiego, przez C. T. *Massalskiego*, Magistra Prawa i Filozofji, autora *Podstolica*. Z dzieł dramatycznych ukazała się *Alzyra* czyli *Amerykanie*, Tragedja Voltera, w 5ciu aktach tłóm: przez Adama *Jankowskiego*. *Powszechne Ziemioznawstwo* Dra *Hoffmana*, tłóma: P. E. *Leśniewskiego*. *Baśnie, Powieści i Gawędy* ludowe opowiedziane, przez A. J. *Glińskiego*. *Kalifornja* (Dumasa) tłóma: Wojc: *Szymanowskiego*. *Listy Riccorda*, tłóm: Benjamina *Rosenbluma*. *Rzut oka na dotychczasową pierwotną polską historję*, przez Augusta *Bielowskiego*. *Wykład systematyczny filozofji*, przez Józefa *Kremera* Czł: Tow: Nauk: Krak:. *Sztuka urządzania gospodarstw wiejskich*, przez J. N. *Kurowskiego*. *Ostatni z Nieczujów*, Zyg: *Kaczkowskiego*. *Rodzina w Salonie*, przez J. *Dzierzkowskiego*. *Ukraina i Zaporože* czyli *Historja Kozaków*, przez J. N. *Czarnowskiego*. *Herbarz Rodzin Szlacheckich* Królestwa *Polskiego*, Tom 1szy, przez Rr: R. St: *Pawliszczewa*, Naczelnego Prokuratora Ogólnego Zebrania Senatu. Z wydanych dla dzieci rozlicznego rodzaju dziełek, na szczególniejszą wzmiankę zasługują: *Rozmaitości opisowo-obrazkowe*. *Estetyka* czyli Umnictwo piękne K. *Libelta*. *Wiadomość o Siostrzyczkach we Francji*, Hip: *Skimborowicza*. *Zasady Fizyki i Meteorologji Pouilleta*, tłum: przez *Bara* Naucz: Gimn: Realnego. *Poezje* Stanisława *Grodzkiego*. *Pamiętniki Warszawy* i t. d:. Jest to tylko mniej więcej krótki rzut oka na prace tutejsze, albowiem dla braku miejsca wiele pominąć należało; lecz nie można zamilczeć, że jak ciągle tak i w tym roku pióra znakomitych naszych Pisarzy, jak J. *Korzeniowskiego*, I. J. *Kraszewskiego*, *Rzewuskiego*, Z. *Kaczkowskiego*, albo D. *Szulca*, i niezrównanego Podróżo-Pisarza *Tripplina*; wreszcie K. Wł: *Wojcickiego*, *Bartoszewicza*, *Dzierzkowskiego*, *Gregorowicza*, *Wieniarskiego*, *Kunickiego* i innych, przyczyniły się nie mało do wzbogacenia piśmiennictwa w kraju.

Postępujące naprzód dziennikarstwo, nie mały także krok i teraz zrobiło, a z wychodzących pism perjodycznych oprócz Rządowych, to jest: *Gazety Rządowej* i *Gazety Policyjnej*, inne, rozwijając swój zakres i wzbogacając się doborem artykułów takich Autorów, których imiona do pierwszych należą, słusznie do rzędu postępowych policzyć musiemy. Pism perjodycznych codziennych było cztery, to jest: *Gazeta Warszawska*, *Gazeta Codzienna*, *Dziennik Warszawski* i *Kurjer Warszawski*.

Nadto z pism perjodycznych i poszytowych jak *Xięga Świata*, *Skarbiec Arcydzieł pismienniczych w Europie*; znakomitej wartości *Roczniki Gospodarstwa Krajowego* pod redakcją Hr: Andrzeja *Zamoyskiego*; *Magazyn Mód* i t. p., na chlubną wzmiankę zasługują także: *Pamiętnik Religijny*, *Bibljoteka Warszawska*, obejmująca płody wszelkich intelligencji krajowych, i obfite w bogactwa starożytności: *Wzory sztuki średnio-wiecznej*, wydawane przez Alexandra *Przezdzieckiego* i Barona Edwarda *Rastawieckiego*. Wreszcie z lekarskich perjodycznych, *Tygodnik* oraz *Pamiętnik Lekarski*.

Inne znowu jak *Wizerunki Polskie*, *Pamiętnik Stuk pięknych Podczaszyńskiego*, *Galerje Mnichowskie* wydawane nakładem H. *Natansona*, stanowią także nie małą w pismiennictwie wartość.

Dodać tu możemy, iż od niejakiego czasu, ulepszyły się u nas *Kalendarze*: a z tych *Rocznik Strąbskiego* i Kalendarze: J. *Ungra* i Jana *Jaworskiego*, zdobne w drzeworyty i pełne wyborowych artykułów, do rzędu pierwszych należą. Inne zaś są: *Assenheima*, *Orgelbranda*, Wilh: *Hindemit*, i starodawne nasze a pełne wewnętrznej wartości St: *Janickiego*, *Rodzyna* i *Pukszty* dziś *Salstejna*.

Jako czysto-naukowa praca, celuje między innemi, dzieło znakomitego badacza starożytności, P. Wacława-Alexan: *Maciejowskiego*, p. n. *Pismiennictwo Polskie*, które ukończone zostało w r. b.; (nakład Orgelbranda). Na zaszczytną wzmiankę zasługują również prace: *Historja Powszechna* Cezara *Cantu*, przekład znanego z tylu pięknych i ważnych tłómaczeń Leona *Rogalskiego; Ślady Bolesławów Polskich*, Alexa: *Przezdzieckiego;* wyborny przekład *Kallimacha*, przez Mich: *Gliszczyńskiego*; Bibljoteka *Starożytnych Pisarzy Polskich*, przez K. Wł: *Wojcickiego*; a nadewszystko świeżo wyszłe *Pisma* uczonego Dom: *Szulca*.

Powieściom niemamy potrzeby poświęcać oddzielnego ustępu, bo z tych najpopularniejsze poznaliśmy już w różnych tutejszych perjodycznych pismach, zwłaszcza też od chwili, kiedy powieść z xięgarni, przeniosła się do odcinków czyli feiletonów pism rzeczonych.

Nakoniec co do poezji, na pierwszem miejscu kładziemy nowowydane z końcem r. b. *Improwizacje i Poezje*, znanej już powszechnie Wieszczki *Deotymy*; dalej *Gawędy Syrokomli;* pisma różne wierszem *Jachowicza*; oraz utwory Wandalina *Szumowicza*, tłómaczenia *Kaszewskiego*, i t. d.

Pod względem literatury dramatycznej, wymieniamy nowe dzieła przedstawione w ciągu r. b. na scenie obu Teatrów. I tak: w Teatrze Wielkim, Opery: Brawo, (przez Artystów Polskich), w 4ch akt: z muzyką Mercadantego, poezja G. Rossi, tłómaczona z włosk:, i podkład Jana Chęcińskiego. Don Bucefalo, (artyści włoscy), Opera Buffa w 3ch akt: z muzyką Ant: Cagnoni. Doktor Borgundio czyli Płaszcz i Lekarstwo,(artyści włoscy), Opera Buffa w 3ch akt: z muzyką Karola Romani. Rigoletto (artyści włoscy), poezja P. Piave, z muzyką J. Verdi. Fiorina Dziewczyna z Glaris, (artyści włoscy), w 3ch akt:, muzyka Karola Pedrotti. Opery wznowione: Jezioro Wieszczek; Alexander Stradella. Balety nowe: Asmodea, Djabeł Rozkochany, Balet fantastyczny w 5 obrazach, ułożony na scenę tutejszą przez Romana Turczynowicza Dyrektora Baletu, z muzyką PP. Scaramelli i Józefa Stefaniego. Żniwiarze, Divertissement tancerskie, układu P. Recke, z muzyką P. Tiller. Drama wznowiona: Ona jest obłąkana. Melodrama wznowiona, Precjoza. Teatr Rozmaitości. Komedje nowe: Helena de la Seiglier, Kom: w 4ch akt: Juljana Sandeau, z fracuz: tłóm: przez Joannę Belejowską. Z małej chmury wielki deszcz, Kom: w 1m akcie z francuz: przez Leona Gozlaw, tłóm: przez Panią Komorowskę. Niebezpieczna Ciotunia, Kom: w 3ch akt: a 4ch obrazach z niemie: P. Albini, naśladowana przez J. N. Kamińskiego. Pan Franciszek, Kom: w 1m akcie z francuz:, PP. Bourldois i Colliot, tłóma przez Pannę Emilję Ciemską. Podróż do Grenlandji, Kom: w 3ch akt: z fracuz: PP. Alfonsa Royer i Gustawa Vaez, nasladowana przez Kornelję Mikułowską. Adwokaci, Kom: w 3ch akt: z franc: PP. Dumanoir i Clairville, tłóm: nadesłane bezimiennie. Nieszczęścia najszczęśliwszego Męża, Kom: w 1m akcie z francu: P. Barriere tłóm: przez Joannę Belejowską. Mężatka i Wdowa, Kom: w 2ch akt: z francuzk: tłóm: przez Józefa Wagner. Miłość i Pieniądze, Kom: w 2ch akt: oryginalnie napisane przez Baltazara Gwozdeckiego. Podstęp P. Kapitana, Kom: w 1m akcie P. Barrire, tłóm: przez Sewe: Kaplińskiego. Przysługa, Kom: w 1m akcie z francuz: PP. Moreau i Delacour, tłóm: przez Sewe: Kaplińskiego. Komedja-Opera: Powrót Marynarza w 1m akt: z francuz: PP. Clairville, Deslandes i Mercier, tłóm: przez Ant: Gellerta, z muzyką Edw: Montaubry. Komedje ze śpiewem: Fortepjan Berty, w 1m akcie z francuz: PP. Barrière i Lorin, tłóm: przez Józefa Komorowskiego, muzyka P. Gorder. Bukiet i Pocałowanie, w 3 akt: z francuz: PP. Bayard i Bieville, tłóm: przez J. S. Jasińskiego. Krotochwile: Stoliki magnetyczne, krotochwila ze śpiewem w jednym akcie, oryginalnie napisana przez Stani: Bogusławskiedo, z muzyką Franci: Małgockiego. Zizi czyli druga Żona, w 1 akcie z francuz: PP. Feuillet i Bocage, tłóm: przez Ant: Gellerta. Zgoda małżeńska czyli Attak kawalerji, w 1m akcie z franc: PP. Moreau i Delacour, tłóm: przez Henr: Lewestam. Obrazek wiejski de śpiewami w 1m ak: p. Janek z pod Ojcowa, orygin: napisany przez Jana Gregorowicza. Obrazek z domowego pożycia. List i odpowiedź, w 1m akcie, orygin: napisany przez J. S. Jasińskiego. Dzieła wznowione na scenie Teatru Rozmaitości: Piętro wyżej; Werter; Godzina małżeństwa; Panna na wydaniu; Duma i miłość Matki; Mina; Nieszczęśliwy przyjaciel; Stara Romantyczka; Małe nieprzyjemności; Dwa pojedynki; Zuch mimo chęci. Z Artystów i Artystek, którzy po raz pierwszy występowali w r. b. na scenie, są: Panny, Chodowiecka; Figarska; Sommerfeld; Łapińska. Panowie: Zelinger; Maleszewski. Artyści Opery Włoskiej nowo-przybyli, są: Panny, Spezia, Marcora. Panowie: Zucchini, Bremond, Butti, Charlotta Grisi: Widowisk przed-

stawiono na scenach Teatrów: w Teatrze Wielkim 203, w Teatrze Rozmaitości 189, w Pomarańczarni 5, Maskarad 18. — Widowiska w Teatrze Pomarańczarni, zaszczycone były obecnością: NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, CESARZA *Austrjackiego*, KRÓLA *Pruskiego* i Dostojnemi Osobami.

W podobnym rodzaju pracowano i na polu muzycznem. Znane imiona jak J. F. *Dobrzyńskiego*, J. *Stefaniego*, St: *Moniuszki*, J. *Nowakowskiego*, Marcel: *Madejskiego*, Ig: *Komorowskiego*, *Małgockiego*, Oskara *Kolberga*, odznaczyły się znakomicie, już to w utworze dzieł Religijnych, już innych celniejszych. Głównie zasługują tu na wzmiankę utwory czysto-światowe, tak Amatorów jako i Artystów, z których przysłużyli się swemi pracami: Xżę Kazim: *Lubomirski*, Arkadjusz *Stałypin*, Hrabia *Simonicz*, Wilh: *Troszel*, K. *Wernik*, W. *Prohazka*, M. *Dietrich*, Kajetan *Kraszewski*, Teodor *Hertz*, Ant: *Hertzberg*, Marcelli *Werner*, i t. p.; nakoniec w rodzaju zupełnie lekkiej muzyki, a zwłaszcza do tańca, której dostarczali: *Achtel*, *Chojnacki*, *Rajczak* i t. p. W ogóle wydanych dzieł w samej *Warszawie*, wyszło: w stylu religijnym 6, (w r. z. nie mieliśmy żadnego tu wydania w tym rodzaju); z większych utworów razem z temi, które tutejszym nakładem wyszły w Lipsku, 12; śpiewów 21; polonezów 2; polek 48; polek ze śpiewem 2; polek-mazurków 2; mazurków 23; mazurków ze śpiewem 3; kontredansów 10; walców 3; krakowiaków 3; szottiszów 1; tańców węgierskich 1; niemniej nakładem na prowincji mazur 1, polka 1; razem 139, czyli więcej jak w r. z. o 38.

Z różnych Artystów gościli w Warszawie lub też do niej w r. b. przybyli: Rajmund Mączyński artysta muzyczny fortepjanista. Ant: Kątski fortepjanista. Trzy siostry Neruda, Wilhelmina i Marja, grające na skrzypcach, Amelja na forte:. Emil Łupczyński, 14to-letni fortepjanista. Bracia Wieniawscy, Henryk skrzypek i i Józef fortep:. Karol Sejfert, wiolonczelista. Joanna Bierlich, artystka grająca na skrzypcach. Panna Jadwiga Brzowska fortepjan:, (w czasie swego pobytu w Warszawie, dawała w mcu Marcu poranek muzykalny w salonach JW. Sobańskiej). Signor Lablache, słynny basso-profondo opery Włoskiej. Carlotta Grisi, tancerka. Viardot Garcja śpiewaczka. Panna Rachel, artystka dramatyczna. Saur, uczeń KonserwatorjumPragskiego. Skrzypek St: Taborowski, (który dał się słyszeć na koncercie danym w salonach JWW. Stałypinów). Mikołaj Bassi, skrzypek. Wielu z nich występowało także na scenie Teatru Wielkiego. Wład: Wiślicki, fortepjanista, uczeń konserwatorjum Paryzkiego.

Z uczonych przejeżdżali przez Warszawę: Poroszyn, b. Profesor CESARSKIEGO Uniwersytetu w Petersburgu, autor dzieł różnych. Regina Nałęcz Korzeniowska, autorka atlasu historycznego Polskiego. Rz: R. St: Grecz, Redaktor Pszczoły północnej, i t. d. Pułkownik Jerzy Kowalewski, znany z podróży do Afryki. Dr. *Chelius* Syn.

Z artystów malarzy, bawili w Warszawie: Robié, Painer i Jan Kanty Hruzik; co zaś do przybyłego także w r. b. artysty Juljusza Kossaka, tego prawie za tutejszego już Artystę uważać możemy.

Jak zwykle tak i w r. b., świetne odbyły się Wyścigi konne i Wystawa zwierząt gospodarskich. Wystawa d. 17 i 18 Czerwca, a wyścigi 20 i 21 Czerwca. Ważnym był i jarmark na wełnę, który rozpoczął się d. 15, a trwał do 18 włącznie Czerwca. Ceny wełny były bardzo dobre i znacznie wyższe od zeszłorocznych.

Pomimo kilkokrotnych przyborów wody na Wiśle, w r. b. dzięki BOGU, uniknęliśmy szczęśliwie klęski powodzi.

Co do spółki Żeglugi Parowej, z tej w r. b. wystąpił spólnik P. Edward Guibert. Statki zaś tej żeglugi powiększone zostały nowym paropływem Włocławek o sile 60 koni, spuszczonym z warsztatu spółki d. 16 Maja; a zbudowanym pod względem rozmiarów i wykwintności, jak statek parowy Płock. Pierwsza próba jaką odbył (Włocławek), nastąpiła d. 30 Maja w przejażdżce do twierdzy Nowogeorgiewskiej, w której raczył przyjąć udział JO. FELDMARSZAŁEK Xiążę WARSZAWSKI NAMIESTNIK Królestwa. Dnia zaś 1 Czerwca, paropływ ten udał się do Włocławka, gdzie 2go Czerwca odbył się obrzęd poświęcenia jego, przez JW. JX. Biskupa Tadeusza Hr: Łubieńskiego. W ciągu także r. b. przerobiony został zupełnie i znacznie powiększony paropływ Nr 2 Wisła; oraz odbyło się jego poświęcenie.

Prace około wodociągów, postąpiły znacznie. W wielu kierunkach założono rury, wzniesiono wodozbiór i wodotrysk w Ogrodzie Saskim, część budowl nad Wisłą na machiny parowe które w Anglji zbudowane, już są w kraju.

Do pięknych tak dla miasta jako i młodzieży kraju pamiątek, należy otwarcie w dniu 15 Września *Instytutu Szlacheckiego*, wzniesionego przy ulicy *Wiejskiej* w *Warszawie*, a pod który dnia 5 Sierpnia 1851, JO. XIĄŻĘ WARSZAWSKI NAMIESTNIK Królestwa, kamień węgielny położył. Instytut ten od chwili otwarcia swego, po dwakroć zaszczycony został obecnością JEGO XIĄŻĘCEJ MOŚCI.

Znakomity jak w latach zeszłych, postęp, objawił się w zabudowywaniu miasta. Znaczna ilość budowl, już to ukończoną, już na nowo wzniesioną została. Pałac Namiestników w r. z. pożarem zniszczony, został odbudowany. W liczbie zdobiących miasto budowl, wymienić wypada wspaniały i pełen gustu gmach W. Grodzickiego na Krako:-Przedmieściu.

Przebrukowanie i ulepszenie ulic, oraz wykładanie chodników flizami, z równą jak w latach zeszłych, postępowało starannością.

Smętarz Powązkowski powiększony został.

Do liczby rozlicznych a w tym, roku otwartych fabryk, należy fabryka win Szampańskich w Miedzyszynie w Pcie Warszawskim, przez P. Karola Osterloffa. W r. b. zakład gastronomiczny w Hotelu Angielskim, objęty został przez P P. Chevrier i Bouquerel, którzy go już na świetnym stopniu postawili. Nadto w różnych okolicach kraju pozakładane zostały fabryki Cukru. Co do samej Warszawy, w tej, dobrze i oddawna zasłużona fabryka patentowana lakierów P. J. Krausse, przy ulicy Bonifraterskiej, przysłużyła się także i w r. b., przez otwarcie przy niej nowej fabryki Laku krajowego; a której o ile z pierwszych wyrobów sądzimy, można dobre powodzenie rokować.

Do rzędu najpierwszych zakładów litograficznych nowych, policzyć należy zakład P. M. Fajansa, który wszystkie wyroby swoje doprowadza do emulacji z zagranicznemi.

Z zawartych w r. b. małżeństw, wymienimy niektóre kolligacje: Hr: Edward *Czapski* z Panną Antoniną *Rożycką*, Córką Szambelaństwa *Rożyckich*, Właścicieli dóbr *Dobrej* w Gub: *Kijowskiej*. Stefan *Czarniecki* Właściciel dóbr w ziemi *Krakowskiej*, z Panną Jadwigą *Marylską*. Mateusz *Barczyński*, Dyrektor Ogrodu Botanicznego w *Homlu* (Gub: Mohil:) z Panną Magdaleną *Brandt*, Synowicą słynnego z nauki i dobroci serca Dra *Brandta*. Roman *Radoliński*, Członek Deputacji Szlacheckiej Gub: *Warszawskiej*, z Eugenią z Biernackich *Radolińską*. Eugenjusz *Olszewski* Dziedzic dóbr *Oziemkowa* w Gub: *Warsz:*, z Panną Józefą *Katerla*, Córką JW. Franciszka i Józefy *Katerlów*, Dziedziców dóbr *Woźnik* w Gub: *Lubels:*. Stefan *Rejten*, Syn Pułkownika b. W. P., z Hrabianką Marją *Niesiołowską*. Karol *Łempicki*, Sędzia Pokoju Okręgu *Płockiego*, z Marją *Rostworowską*, Córką b. Pułkownika Gwardji *Napoleońskiej*. Zygmunt *Plater*, Właściciel dóbr w W. X. *Poznańskiem*, z Hrabianką Alexandrą *Kossakowską*, Córką JJWW. Stanisława i Alexandry z *Lavalów*, Hrabiostwa *Kossakowskich*. Marjan *Rutkowski*, Radzca Dyrekcji Ubezpieczeń, Dziedzic dóbr w *Lipnowskiem*, z P. Józefiną *Gliszczyńską*. Jerzy Xiążę *Lubomirski*, z Hrabianką Cecylją *Zamojską*, córką Hr: Andrzeja i Róży z *Potockich* Hr: *Zamojskich*. Stefan *Ciecierski*, Dziedzic dóbr *Ciechanowiec*, z Panną Jadwigą Hrabianką *Rzewuską*, Córką autora *Listopada*. Stani: *Dowgiełło*, Dziedzic dóbr *Siesiki*, z Panną Jadwigą *Potocką*. Józef *Rusiecki*, Dziedzic *Trojanki*, z Marją-Alexandrą *Chlebicką-Józefowicz*. Józef *Iżycki*, z Hrabianką Olgą *Czacką*. Karol *Hube*, Pisarz Kancellarji Ziemiańskiej Gub: *Warsz:*, z Panną Anielą *Brodowską*, Córką JW. Rz: R. Stanu Jana *Brodowskiego*, b. Naczelnego Prokuratora Senatu. Wincenty *Siemiński*, Dziedzic dóbr *Gzichów*, z Panną Heleną *Okęcką z Babska*. Hr: Jan *Mielżyński*, z Hrabianką Anną *Kwilecką*. Adam Hr: *Grabowski*, z Xiężniczką Jadwigą *Lubomirską*.

Skutkiem rozlic[illegible]ch wypadków, i w tym także roku dotknęły nas pożary, a z zn[illegible]ejszych były: w *Czarnolesie* w Powiecie *Kozienickim*, dzied[illegible]ctwie JO. Xięcia Władysława *Jabłonowskiego*, gdzie w początkach roku, zgorzał bogaty w pamiątki po Janie *Kochanowskim*, pałacyk modrzewiowy. W *Warszawie* pierwszy i wielki w tym roku pożar był dnia 21 Maja na *Pra-*

DODATEK.

dze, który wszczął się w possessji Nro 175 przy ulicy *Targowej*, P. L. *Walusińskiego*, i zrządził szkody na 32,500 rs. Później, to jest d. 30 Maja, na *Zielonej Górze*, w possesji Nro 218, należącej do Józefa *Zublewskiego*, Majstra Introligatorskiego. Dnia 8 Czerwca rozpoczął się pożar jakkolwiek mało znaczący, w domu PP. *Kanoniczek;* ale tejże nocy po 12ej godzinie, wybuchł pożar przy ulicy *Browarnej*, w domu Białoskórnika *Jarke*, gdzie spłonęły 4 szychty drzewa Rządowego; a o godzinie 10ej rano, w drugim końcu miasta, przy ulicy *Chłodnej* i *Waliców*. Nakoniec w tych dniach pożar zniszczył część cieplarń *P. Hoser*, przy ulicy *Marszałkowskiej*.

Przy ciężkich czasach obecnych, z powodu nadchodzącej zimy, a tem samem i większej trudności w zarobkowaniu dla klass biedniejszych, zwróconą została uwaga na tę okoliczność; skutkiem czego, JO. Feldmarszałek Xiążę Warszawski Namiestnik Królestwa, raczył łaskawie przeznaczyć fundusz na wydawanie codziennie bezpłatnych obiadów, poczynając od 15 Grudnia, na osób 300, przez miesięcy cztery. Korzystając z tak świetnego przykładu, Warsz: Tow: Dobroczynności, przeznaczyło również z własnych funduszów, 100 takich obiadów, a następnie podniosło tę liczbę do 130, zamierzając ją powiększać w miarę otrzymywanych ze strony dobroczynnych osób, odpowiednich na ten cel ofiar, które też, w miejsce powinszowań, wpływać do Redakcji *Kurjera* zaczęły.

Nigdy nie mieliśmy i nie mamy zwyczaju, występować z szumnemi zapowiadaniami, co do poprowadzenia pisma niniejszego w tym lub owym kwartale; ale zamykając sprawozdania nasze z końcem roku każdego, zwykliśmy poszczególniać te wszystkie *Imiona*, które już to radą, już wypracowaniami swojemi, wspierali to pismo, niemając innych na celu widoków, jak tylko przysłużenie się ogólnemu dobru, przez podtrzymanie kroniki, tak ściśle zespolonej z życiem mieszkańców *Warszawy*, i kraju. Zamilczeć bowiem o tych Imionach w tak stanowczej chwili, byłoby to przypisać samym sobie dobre powodzenie, jakiem to pismo od lat tylu się szczyci, nie przestając ciągle jednać licznych zwolenników; dla tego też niech nikt nie obraża się naszą podzięką, którą niesiemy z całego serca, za wszystkie w ciągu tego roku wyświadczone dla *Kurjera* przysługi. *Historja, Astronomia, Nauki przyrodzone* i tyle rozmaitych pobieżnych wiadomości, które tylko specjalna znajomość rzeczy, zdolną jest obrobić, we wszystkiem tem *Kurjer* znalazł silnych wspieraczy w przedstawicielach rozlicznych gałęzi nauk i sztuk pięknych, i dziś poczytuje sobie za powinność, wyznać to publicznie. Wyliczone tu imiona nie będą żadną nowością, bo pomiędzy niemi, znajdą się i takie, które oddawna zasłużyły się piśmiennictwu naszemu. I tak: Profesor *Waga*, Dyrektor Obserwatorjum Astronomi: *Baranowski*, Dominik *Szulc*, K. Wł: *Wójcicki*, Tym: *Lipiński*, Dr na *Jaroczynie Jarocki*, Bolesław *Podczaszyński*, Alex: *Wejnert*, Baron Ed: *Bastawiecki*, Alex: *Przezdziecki*, Xdz *Wyszyński*, Adam *Prażmowski*, Maciej *Bayer*, Karol *Bayer*, Wład: *Garbiński*, Ludwik *Niemojowski*, Maciej *Berleński*, Franciszek *Nowakowski* Dr Filozofji, Michał *Gliszczyński*, *Gluziński*, Kajetan *Kraszewski*, i tylu innych. Niechaj nikogo niezadziwia liczba, myśmy zbierali *ziarnko* do *ziarnka*, i z tego utworzyli całoroczną kronikę; każda przeto litera, każdy dobry wierszyk, niewyłączając z tego i pięknych *Deotymy* natchnień, które tylokrotnie zajęły karty pisma niniejszego, są nam dobrze pamiętne, i każdy zarówno tak z naukowych jak pobieżnych datków, zapisaliśmy w sercu i pamięci naszej, pragnąc tą wzmianką dzisiejszą, wypłacić się choć w cząstce za każdą najmniejszą literkę. Tyle dla zacnych pracowników, dorzucających w cichości do naszego zbioru przez cały rok po cząstce; a co się tyczy naszych Czytelników, tych zapewnić możemy, że gdy te same usposobienia i przyjazne chęci, zapewnione nam zostały przez wymienione powyżej osoby i nadal, przeto nie wątpim że i w *roku nowym*, który powitamy od jutra, potrafimy ich zadowolić pod każdym względem i odpowiedzieć zadaniu, jakie się nam dostało w podziale.

Kończąc dodajemy, że dziś upływa **33** rok istnienia *Kurjera*, i że jutro rozpoczyna on rok **34**; przy tej zatem sposobności, prosimy od schodzącego już z pola *starca* 1853 roku, przyjąć pożegnanie, a od jutrzejszego *1854 młodziana*, najszczersze życzenia.

Jutro, w Kościele XX. *Reformatów*, nowo-wyświęcony na Kapłaństwo Xdz Konrad *Chęciński*, z tegoż Zgromadzenia, odprawi na Summie pierwszą Mszę Śtą (Primicje); w końcu zaś udzieli błogosławieństwo przez kładzenie rąk.

Jutro, w Kościele WW. PP. *Sakramentek*, uroczystość *Nowego Roku*, obchodzoną będzie z wystawieniem N. SAKRAMENTU, i Odpustem zupełnym.

Jutro, w Kościele XX. *Dominikanów*, orkiestra, w czasie Summy wykona Mszę *Webera*, oraz *Graduale* i *Offertorium* w stylu Pastoralnym, utwory Pana K. *Müller*.

Jutro, w Kościele XX. *Bernardynów*, w czasie Summy, wykonaną będzie Kantata w *Żłobie leży*, z Recitatiwem, (solo organ z tenorem, chórami i echem Aniołów), kompozycji J. K.

Jutro, w Kościele Archi-Katedralnym i Metropolitalnym Śgo Jana, w czasie Summy, Artyści wykonają Mszę *Pasterską*, skomponowaną przez Woj: *Słoczyńskiego;* a w Kościele XX. *Karmelitów* na *Krak:-Przed:*, Mszę in C., utworu J. B. *Schidermojera*.

Wiadomości od Granicy Azjatyckiej Kraju Zakaukazkiego.

Otrzymane obecnie od Jenerał-Adjutanta Xięcia *Woroncowa*, wiadomości dodatkowe o działaniach, zaszłych na granicy *Tureckiej*, wykazują, jak silne wrażenie na nieprzyjaciela i mieszkańców okręgów *tureckich* wywarły zwycięztwa, odniesione przez wojska *Rossyjskie* pod *Achalcychem* d. 14, i pod *Basz-Kadyk-Lar* d. 19 Listopada.

Najpierwszem następstwem porażki zadanej korpusowi Seraskiera *Erzerumskiego*, było to, iż silny oddział *Turecki*, dążący ku okręgowi *Erzerumskiemu* od *Bajazet*, nie oczekiwał, iżby wysłane przez Jenerała-Lejtnanta, Xcia *Bebutowa*, na komunikacje jego, wojska, rozpoczęły swój ruch nawet z *Alexandrapola* i spiesznie cofnął się.

Co się tyczy głównego korpusu *Tureckiego*, rozbitego w d. 19 Listop:, ten po walce, uciekł do *Karsu* z takim pośpiechem, iż po drodze rzucił wszystko, co tylko utrudniało mu rejteradę. Wysłane za nim nasze oddziały konne, zdołały, w ciągu dni 20, 21 i 22 t. m. zabrać znaczne zapasy rozmaitego rodzaju, nagromadzone przez nieprzyjaciela.

Z drugiej strony, zwycięztwo pod *Achalcychem* pociągnęło za sobą to, iż mieszkańcy *Sandżaku Poschowskiego*, udali się do Jenerała-Lejtnanta Xcia *Andronikowa* z usilną prośbą, iżby ich przyjąć pod naszą opiekę. (Gaz: Rzą:).

Radzca Kollegjalny *Kalinowski*, p. o. Dyrektora Instytutu Szlacheckiego w *Wilnie*, mianowany został Radzcą Stanu.

Komissja Rzą: Spraw Wewn: i Ducho: poleciła: aby każdy należący do kategorji tych osób, którym dozwolone jest bezpłatne posiadanie broni palnej myśliwskiej, w ciągu najdalej 3ch miesięcy, licząc od d. 2/14 Grudnia

r. b., wyjednał dla siebie u właściwego miejscu zamieszkania Naczelnika Wojennego, bezpłatne bilety do posiadania broni upoważniające. Ostrzega się przytem, że po upływie wyżej oznaczonego trzech-miesięcznego terminu, broń, na posiadanie której używający jej nie okaże płatnego lub bezpłatnego pozwolenia, będzie mu odebraną i odesłaną do składów artyllerji.

Warszawski Ober-Policmajster.— Z dniem 20 Grudnia (1 Stycznia) 1853/4 r., rozpoczynają się zabawy w salach redutowych. Stosownie przeto do dawnych rozporządzeń, zawiadamia się osoby tak wojskowe jako i cywilne, że na tych zabawach, szpady, pałasze, laski, parasole, futra, salopy i płaszcze, składane być mają za kontramarkami w miejscach na ten cel urządzonych; tudzież, że w przyległych sali maskaradowej pokojach, gdzie bufety będą urządzone, nie wolno nikomu palić sygar i fajek; i wreszcie, że zbieranie kwest w czasie maskarady jest zabronione. — Jenerał-Major, *Gorłow.*

Onegdaj, rozstał się z tym światem Jan *Tytow*, Assessor Kollegjalny, b. Urzędnik Zarządu Jenerała Intendenta Armji Czynnej, i Kawaler kilku Orderów. Exportacja zwłok odbędzie się jutro, z Kaplicy przy Szpitalu *Ewangelickim* na smętarz *Wolski;* na którą, pozostała Familja, Kolegów i Znajomych zaprasza.

Przed kilku dniami zasnęła w BOGU 15-letnia Walerja *Wosińska.* Kto ją znał, kto wie, jak bardzo kochali ją Rodzice, niech ze mną płacze za nią i nad niemi. O płaczmy my, przed których oczami zaczynał się rozwijać ten piękny pączek. Nie wstrzymujmy naszego żalu, bo ona godna jest łez naszych. Niech te łzy, czyste jak ona, uczczą jej pamięć, a to publiczne wyjawienie naszej boleści, niech będzie hołdem, należnym tym związkom licznych zalet, które widać było w jej tak młodej jeszcze, a już silnej duszy. Spokój tobie *Walerjo!* i oby spokój zapewniony ludziom dobrej woli, zstąpił do serc twych biednych Rodziców, którym tak ciężko znieść twoją stratę.— *

W *Radziwiu*, pod *Płockiem*, dnia 13 b. m., o godzinie 9tej wieczorem, z żalem Rodziny i Przyjaciół, opatrzony ŚŚ. SAKRAMENTAMI, zakończył doczesne życie, ś. p. Grzegorz *Mystowski*, b. Nadleśny Lasów Klucza *Brwilno*, dziedzicznych dóbr ś. p. JW. de *Fuhrmann*, Senatora, w 52 roku życia swego, pozostawiwszy osieroconą Żonę, siedmioro Dzieci i ośmiu Wnuków.

JW. Radzca Tajny Senator *Morawski*, złożył w Kassie Warsz: Tow: Dobroczynności rs. 100, na sporządzanie obiadów dla ubogich z miasta; a JW. *Sobańska* na tenże cel, rs. 30.

Niezbyt dawno jak donosząc o nowej budowie oranżerji i cieplarni przy drodze *Jerozolimskiej*, w posessji Pana *Hosera*, uczyniliśmy wzmiankę o rozklassyfikowaniu systematycznem roślin we wszystkich cieplarniach. Z żalem przeto udzieliliśmy niedawno wiadomość, o wynikłym tamże pożarze. Dla powiadomienia zaś miłośników ogrodnictwa, udaliśmy się na miejsce, a po przekonaniu naocznem tak o samym ogniu jako i zrządzonych szkodach, możemy dziś następujące udzielić szczegóły. P. *Hoser* klassyfikując rośliny, pomieścił w jednej z cieplarń, nie tylko najrzadsze exemplarze jak np. *rododendrony himalajskie*, *storczyki międzyzwrotnikowe*, najnowsze *floxy*, *kaktusy*, dotąd u nas nieznane, i wiele innych zwłaszcza takich, których zupełnie cieplarnie tutejsze nie posiadają, ale nadto jeszcze znaczną ilość *kamelji* w najpiękniejszych odmianach, i z których znaczna liczba już poczęła kwitnąć, rokując najpiękniejsze na nadchodzące zabawy bukiety. Tymczasem na nieszczęście, właśnie pożar uderzył w tę cieplarnię, i wszystko co do szczętu zniszczył. Ktokolwiek tylko zechce zastanowić się nad starannością, jakiej tego rodzaju rośliny wymagają, ten pewno pojmie stratę która dotknęła P. *Hosera.* Jest to szkoda niepowetowana. Razem z najpiękniejszym i najrzadniejszym kwiatem znikł zarówno kapitał jak procent. Niechcemy tej straty oceniać, bo na trudy i zabiegi, nie ma żadnej ceny. Gdyby jednak zwrócono na to uwagę, i chciano korzystać z tego, co jeszcze w innych cieplarniach i oranżerjach P. *Hosera* pozostało, wtedy choć w części wynagrodzono by mu poniesione szkody. Niewątpim że Publiczność nasza, która chętnie przybiega w pomoc w każdym nadzwyczajnym i nieprzewidzianym wypadku, zechce korzystać z ocalonych zasobów P. *Hosera*, i tym sposobem dać mu dowód współczucia, na jaki słusznie starannością swoją w celu podniesienia u nas ogrodnictwa, tak pod względem *flory* jak i *pomony* zasłużył.

W miejsce rozsyłania biletów z powinszowaniem *Nowego Roku*, złożyli w Redakcji *Kurjera*, JJWW. i WW., następujące ofiary: Dla Instytutu Śgo Kazimierza: Rz: R. St: *Muchanow*, Kurator Okr: N. W., rs. 10. — Na obiady bezpłatne, wydawane przez Warsz: Tow: Dobroczynności: Szambelan *Platonow* wraz z Małżonką rs. 6; Xiążę Leon *Sapieha* rs. 10; Ludwik Hr: *Małachowski* wraz z Córką Hrabianką *Hortensją* rs. 10; Emilja i Jan *Kurniccy* pół-imperjała złotem; Rad: St: *Kobierski* wraz z Małżonką rs. 1 kop. 50; Ludwik *Malhomme* z rodziną rs. 2; Bracia *Evans* rs. 5; Salwjan *Jakubowski* rs. 5; August Hr: *Krasiński* rs. 2, i rs. 4 dla Eleonory *Suffińskiej* wdowy przy ulicy *Zielnej* pod 1428; Senatorowa *Hube* rs. 10.— Do dyspozycji War: Tow: Dobroczynności: d. Jenerał *Kurnatowski* wraz z Małżonką rs. 10; Doktor *Dubarle* wraz z Żoną rs. 3. — Na Zupę *Rumfordzką*: Radca Tajny J. *Łaszczyński* Guber: Cywil: Gub: Warsz:, rs. 4. — Dla Sal Ochron: Ludwik *Halpert* wraz z Małżonką rs. 3; Hrabia Atanazy *Ostrowski* rs. 2; Teodor *Heinrich* z Małżonką rs. 2.— Dla sierot płci obiej pod opieką W. T. Dobro:, Józef *Köhler* z Żoną rs. 6.— Dla Instytucji Jałmużniczej przy Kościele PP. *Sakramentek*, do rozdania wstydzącym się żebrać: Katarzyna *Kwiatkowska* Wdowa rs. 2; Jan-Nepomucen i Aniela *Leszczyńscy* rs. 3.— Dla Szpitala Ś. Jana Bożego: P. *Zwoliński* rs. 1 k. 50. — Dla Instytutu mor: zanied: dzieci: Pułkownik *Rudzewicz* rs. 3; Teressa z Palczewskich *Markowska* i Agnieszka *Palczewska* rs. 1 k. 50; Stanisław *Lesser* z Małżonką rs. 3. — Na światło przed statuą MATKI BOZKIEJ, prz d Kościołem XX. *Reformatów*: Cecylja *Wysiekierska* rs. 2. — Dla starców i kalek Gminy *Ewang:-Augsburgskiej*: Jenerał-Lejtnant *Tutczek* rs.

4½; Jenerał-Lejtnant Senator *de White* rs. 3; Edward *Koffmahn* rs.3.—Dla Szpitala *Ewangelickiego*: Wilhelm *Kolberg* wraz z Żoną rs.3.—Dla wdów: JJ WW. Konsul Jeneralny *Angielski*, i z Hr: *Hardenbergów*, Pani *Du Plat*, rs. 6, dla blizko 90-letniej *Sobańskiej*; M. i H. *Cwierciakiewiczowie* rs. 1, dla T. *Zacharskiej*; M. T. *Zielińska* rs. 1, dla Tekli *Ch:*, wdowy po Urzędniku, obciążonej wiekiem i kalectwem, przy ulicy *Żelaznej*, w domu *Cieszewskiego*, i rs. 1 dla Józefa *Zadę*: b. Urzędnika, zupełnie ociemniałego przy ulicy *Ogrodowej*, w domu *Szulca*.— Dla Domu Przytułku sierot i ubogich Starozakonnych: Mathias *Rosen* z Małżonką rs. 6. —Na korzyść Warsz: Tow: Dobr: P. Adam *Schwarcenstein*, złożył w Redakcji *Kurjera* 20 exemplarzy dziełka swojego pod napisem: *Krótki wykład Buchalterji podwójnej*.

Na dzisiejszy Bal *Sylwestrowski* w *Resursie Kupieckiej*, wybiera się jak corocznie wiele bardzo osób. Widzieliśmy już niektóre z tualet, które jaśnieć będą i pięknością i gustem.

Od wczoraj od godz: 7 m. 39 rano, *nów*, a z nim jak dotąd, to jest mrozy i śniegi.

Jutro, dla korzystania z sanny, jeżeli pogoda posłuży, w *Bielanach*, grać będzie muzyka wojskowa.

Wczoraj w Teatrze Wielkim, przywołani zostali: po Operze *Rigoletto*, Pan *Ciaffei*; po Tańcach, Panna *Frejtag* i Pan *Meunier*.

Jutro, pierwsza *Maskarada*; w czasie której, danym będzie koncert, bal *kostiumowy*, i tańce młodszej szkoły baletu.

Kurs wczorajszy: za *pół-imperjały*, żądają rs. 5 kop: 15; za *listy zastawne* IIgo okresu, oprócz kuponu, żądają rs. 14 kop: 68½; IIIgo okresu, żądają rs. 14 kop: 63½; wartość kuponu kop: 1⅓.

Anglja. — W *City* krąży pogłoska, że rząd *francuzki* ma zamiar zciągnąć pożyczkę z 8 miljonów funt: szterlingów. (Jour: de St: Pet:).

Austrja. — Wraz z ukończeniem likwidacji summ należących do b. gwardji narodowej, ukończono też likwidację funduszów gwardji obywatelskiej; kapitał ztąd zyskany, umieszczono na procent, i fundusz ten użytym będzie przy zreorganizowaniu gwardji. — Arcy-Xiążę *Karol-Ferdynand*, objął dowództwo korpusu 10go w *Peszcie*. (Lloyd).

Francja. — Jeżeli pożyczka *turecka* przyjdzie do skutku, to ta zawartą będzie jedynie z kompanją kredytu ruchomego; *Namik*-Basza w istocie często naradza się z bankierem *Pereira*. Rząd *francuzki* także potrzebować będzie pożyczki, ale z powodu finansowego przesilenia, wywołanego wydatkami wielkiemi kapitalistów na koleje żelazne, i z powodu stagnacji handlu z kwestji *Wschodniej* wynikłej, nie podobna teraz myśleć mu o tem, a wystąpienie jego z tym projektem wielkieby wywołało zakłócenie w wypłatach noworocznych; ledwo w Lutym będzie mógł o pożyczce pomyśleć. (J. de St. Pet:).

Turcja. — Eskadra *turecka* zniszczona w porcie *Synopy*, liczyła, jak donosi *Zeit Berliński*, pierwiastkowo 5 parostatków, z tych 1 fregata; w dniu 16 Listopada opuściła *Trebizondę* i połączyła się z 9 okrętami mniejszemi. Eskadra ta miała dotrzeć do brzegów *Abhazji*, tam wywołać powstanie między *Góralami*; w tym celu wiozła broń, amunicję, posiłki, a nawet podobno 20 miljonów piastrów. Zniszczoną została zupełnie i *Turcy* w tej bitwie stracili 7 fregat; cała zaś ich flota liczy 10 fregat, 3 korwet (flota cała liczy ich 6), dwa parostatki i kilka okrętów mniejszych. *Synopa*, miasto na *tureckim* brzegu morza *Czarnego*, na przeciw *Sewastopola*, portu *Rossyjskiego* w *Krymie*, liczy 10,000 mieszkańców. Przystępu broniły też baterje nadbrzeżne, a *Zeit* przypomina, że jedna taka baterja, zmusiła do zwinięcia flagi okręt linjowy *Duński*, *Christian VIII*, i fregatę *Gefion* w *Eckernforde*. *Synopa* leży na pół drogi między *Konstantynopolem* a *Trebizondą*. — *Wiedeńska Presse* donosi, że *Porta* na skutek zapewne przedstawień Posłów zagranicznych, wysłała do swych Jenerałów rozkazy, by nie działali zaczepnie, a poprzestali na obronie zajmowanych przez siebie pozycji. Posłowie *Anglji*, *Francji* i *Prus*, w *Wiedniu*, zbierają się ciągle na konferencje poufne u *Austrjackiego* Ministra spraw zagranicznych; dwaj pierwsi zapewniają, że ich koledzy w *Konstantynopolu*, nastają ciągle na *Portę*, by rozejm zawarła. *Presse* też zapewnia, że w instrukcjach do Ambasadorów do *Turcji* wysłanych, polecono, by ci domagali się od *Porty* zapewnienia, iż wypełni wszystkie swe zobowiązania względem Kościoła *Greckiego*, by tylko takie warunki przyjmowali w układzie przez *Portę* przedstawianym, któreby nie były niepodobne do pogodzenia z warunkami *Rossyjskiemi*; warunki te zresztą jeszcze przedstawione będą konferencji *Wiedeńskiej*. — Lord *Redcliff* przeniósł już swe mieszkanie z *Terapia* do *Pera*, spodziewając się zapewne podwojenia czynności układów.— Z *Belgradu* donoszą, że tam spodziewają się 500 artylerzystów z armji *Omer* Baszy, dla wzmocnienia garnizonu. W Senacie *Serbskim* stawiono wniosek, by Rząd przenieść do *Kragujewac*, dokąd już Xiążę *Serbski* wyjechał. (J. de St. Pet:).

Włochy. — Kolej żelazna pomiędzy *Turynem* a *Genuą*, w tych czasach została dla publiczności otwartą. — Izba Deputowanych *Turyńska*, rozpoczęła swe działania jak zwykle sprawdzaniem wyborów; właściwe prace Izby, ledwo po nowym roku zaczną się, bo sprawdzanie potrwa czas jakiś. Niewiadomo kto zostanie Prezesem Izby; zdaje się jednak że Pan *Lanza*, znany z zdolności i prawego charakteru, tę godność uzyska. (Indep: Belge).

Rozmaitości. — W *Landshut* w *Bawarji*, zgorzał 15go Grudnia piękny i rozległy Klasztor *Urszulinek*, prawie do szczętu. Lubo się w nim 50 Zakonnic i blisko 400 dzieci znajdowało, nikt nie poniósł szwanku.— Ceremonja *przedstawiania się* czyli zabierania znajomości w *Ameryce*, tak surowo jest przestrzeganą, iż gdy jednemu z cudzoziemców zdarzyło się znaleźć kosztowny *naręcznik*, i zwrócić go właścicielce, młodej damie, siadającej do powozu, ta nie wyrzekłszy za to ani słowa, ani też nie okazawszy najmniejszej oznaki podzię-

ki, odebrała swoją własność i odjechała. Przyczyną tej obojętności było to, iż znalazca nie był jej przedstawianym, a tem samem nie był jej znajomym. — Nowy *pałac kryształowy* w *Sydenham*, zajmuje przestrzeń jeden miljon stóp kwadratowych; będzie zatem większy od tego, który stał w *Hyde-Parku;* zajmował tylko 800,000 stóp kwadratowych. Do tego *pałacu* budować się mające organy, zajmą 5,400 stóp przestrzeni, a mierzyć będą w szerz stóp 50, a 140 na wysokość. Koszt podobnych organów wyniesie 50,000 dukatów. — Reżyser teatru Królewskiego w *Edinburgu*, wynalazł nowy sposób naśladowania grzmotów, w czasie burzy na teatrze. Skutek był tak wielki, że sala zatrzęsła się, a widzowie ze strachu pierzchać zaczęli, myśląc, że grom rzeczywiście w teatr uderzył. Uspokoili się wszakże, i grzmotem oklasków okryli Reżysera, gdy im objaśniono, że to tylko wyborne naśladowanie natury. — Pewna Pani dowodziła, że palenie *sygar* ukróca życie. »Przepraszam Panią", odrzekł ktoś, »mam Wuja, który cały dzień pali sygara, a liczy już 70 lat." »Ale gdyby ich nie palił, mógłby mieć dotychczas 80", odrzekła.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Hr. Borch Józ: Assesor Koleg., Kamerju: Dw: JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, z Częstochowy nr 634; Cavalini Ernest Art: Muz: z Baden-Baden nr 634; Ike Karol Baron z Duninowa nr 570; Izmaiłow Kapi: Artyl: z Carskiego Sioła nr 625; Kirchenpauer Jul: Kapitan z Kijowa nr 634; Lopes Rafaela Arty: Baletu z Paryża nr 634; Martini Bonawentura Kup: z Petersburga nr 634; Naruszewicz Winc: Oby: z Gub: Wołyńskiej nr 476.— Baranowska Marcelina Emer: z Krakowa nr 1252; Domański Edw: Oby: z Kurdwanowa nr 634; Górscy Rud: i Wikt: Ob: z Guzówki nr 2768; Herman Anna Ob: z Petersburga nr 634; Krasiński Bolesł: Oby: z Rybienka nr 570; Kwiatkowski Józ: Budow: z Gub: Podolskiej nr 634; Mrozowski Jan dym: Porucz: z Łucka nr 2673; Strożecki Kajetan Dokt: Medy: z Krakowa nr 956.

Wyjechali: Braun Wilh: Oby: do Krakowa; Ludwigs Gustaw Rad: Hono: do Petersburga; Martiningo Bonaw: Kup: do Paryża; Riumin Gawriło dym: Major do Moskwy; Semienow Podporucz: do Charkowa; Wojnow Porucz: do Moskwy.

DONIESIENIA.

Warszawski Artylleryjski Arsenał Konstrukcyjny niniejszem zawiadamia, iż w dniu 22 Grudnia (3 Stycznia) $18^{53}/_{54}$, odbywać się będzie w domu pod Nr 1778*a*, przy ulicy Sto-Jerskiej, przetarg na dostawę do tegoż Arsenału i Zachodniego Okręgowego, Narzędzi rzemieślniczych. Każdy więc mający chęć podjęcia się takowej dostawy, winien zgłosić się w dniu wyż oznaczonym z kaucją rs. 3,800, i świadectwem Władzy miejscowej z r. b. na prawo przystąpienia do licytacji. Przetarg odbywać się będzie od godz: 10 z rana, do 12 w południe, i po upływie tego czasu, nikt do takowej przypuszczonym nie będzie. Szczegółowe zaś warunki, i wzory, mogą być przejrzane do dnia licytacji w Kancellarji Arsenału, od godziny 10ej z rana do 2ej z południa. — Dowódzca Warszawskiego Artylleryjskiego Arsenału Konstrukcyjnego, Jenerał-Major, *Garbunoff* 1. Tłumacz Arsenału, *Zimmermann*.

NIERUCHOMOŚĆ w Warszawie przy ulicy Czerniakowskiej pod Nrem 3044 położona, sprzedaną zostanie w drodze przymusozego wywłaszczenia w Try: Cyw: w Warszawie Wydz: I, a to w d. 22 Grud: (3 Stycznia) $18^{53}/_{54}$ o godzinie 10 rano. Warunki sprzedaży przejrzeć można w Kancellarji Pisarza Tryb: Wydz: Igo, oraz u Patrona Jędrzejewicza pod Nr 1767 zamieszkałego, sprzedaż tę popierającego.

Dnia 23 b. m., zginął z pod Nru 2322, przy ulicy Dzikiej, **PIES** rasy ang:, duży, cały czarny, z białą gwiazdką na piersiach, z ogonem długim, na szyi obróża najzylbrowa z fabryki Henninger et Comp:. Uprasza się o oddanie go pod powyższy Nr, w bramie na lewo na dole, za przyzwoitą nagrodą.

Przed kilku dniami, zginęła z domu przy ulicy Bednarskiej, SUKA wyżlica, z gatunku psów gładkich, cała brudno-tarantowata, łeb i uszy kasztanowate, na boku łatka kasztanowa; i także na grzbiecie. Uprasza się Znalazcę, o odprowadzenie jej pod Nr 2678, do Stróża, za co otrzyma przyzwoitą nagrodę.

Dziś rano zimna stopni 13. Wczoraj w południe zimna stopni 9.
Dziś rano wysokość wody na *Wiśle* stop 4 cali 9.

TEATR WIELKI. Jutro, *Asmodea*.

TEATR ROZMAITOŚCI Jutro, 1szy raz *Panny Konopianki. Przysługa. Janek z pod Ojcowa.*

KONIEC ROKU 1853.

W Drukarni Kurjera Warsz:.— Wolno drukować. Warszawa d. 19 (31) Grudnia 1853 r.— Cenzor, F. *Sobieszczański*.